

Opinnäytetyö (AMK)

Kirjasto- ja tietopalveluala

2017

Jonne Pohjois-Koivisto

KIRJAILIJAVIERASTAPAHTUMAT KIRJASTOISSA

- Kolmen tapahtuman järjestäminen Raision
Kirjastotalolla

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Kirjasto- ja tietopalvelualan koulutusohjelma

14.12.2017 | 54

Ohjaaja: Riikka Kulmala

Jonne Pohjois-Koivisto

KIRJAILIJAVIERASTAPAHTUMAT KIRJASTOISSA

- Kolmen tapahtuman järjestäminen Raision Kirjastotalolla

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä käsitellään kirjailijavierastapahtumia kirjastoissa. Järjestin työsuhteessa ollessani kolme kirjailijavierastilaisuutta Raision Kirjastotalolla syksyllä 2017. Tapahtumien suunnittelun työvaiheet ja toteutuminen on osoitettu havainnoinnin avulla. Kahden tapahtuman onnistumista on arvioitu kävijöiltä kerätyn palautteen avulla. Opinnäytetyön tavoitteena on lisäksi ollut selvittää mitä kirjailijat itse ajattelevat kirjastojen kirjailijavierastilaisuuksista.

Teoreettiseksi viitekehikseksi on valittu kulttuurituotanto painottaen kirjastoja ja kirjallisuusteemaa. Opinnäytetyö on tapaustutkimus, jonka pääasialliseksi aineistonkeruumenetelmäksi on valittu teemahaastattelut. Tulokset ja johtopäätökset on tuotettu laadullisen tutkimuksen analyysillä yhdysvaltalaisen perinteen mukaisesti, mikä tarkoittaa menetelmää, jossa aineistosta ryhmitellään esiin avainkäsitteitä.

Tutkimusosuudessa kahden järjestetyn kirjailijavierastapahtuman onnistumista arvioidaan saadun palautteen avulla. Palautetta kerättiin tapahtumissa käyneiltä kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijoilta sekä kirjaston edustajilta. Kirjaston edustajien palaute edustaa asiantuntijapalautetta.

Kirjailijoiden näkemyksiä kirjastojen kirjailijavierastilaisuuksista selvitettiin laadullisten strukturoimattomien haastatteluiden avulla. Tutkimusta varten haastateltiin neljää kirjailijaa, jotka olivat osallistuneet kirjailijavierastilaisuuksiin Raision Kirjastotalolla syksyllä 2017.

Tapahtumista kerätyn kävijä- ja asiantuntijapalautteen perusteella tapahtumat koettiin pääosin onnistuneina. Kirjailijoiden näkemysten perusteella kirjastojen kirjailijavierastilaisuudet koettiin pääosin positiivisina ja hyödyllisinä. Ilmeni myös, että kirjastoilta kaivattiin yleisiä normeja kirjailijavierastapahtumia varten, sekä mm. parempaa suunnittelua tapahtumien kulkuun, fokukseen ja teemaan.

ASIASANAT:

Kirjastot, tapahtumat, tilaisuudet, kirjailijat, kulttuurituotanto, haastattelut, raisio.

BACHELOR'S / MASTER'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Library and Information Services

2017 | 54

Instructor: Riikka Kulmala

Jonne Pohjois-Koivisto

GUEST AUTHOR EVENTS IN LIBRARIES

- Arranging Three Events in the Public Library of Raisio

This functional thesis deals with guest author events in libraries. I organized three guest author events at Raisio City Library in the autumn of 2017 while working there. Work steps and implementation of the event planning have been demonstrated through observation. The success of two events was evaluated through feedback from visitors. The aim of the thesis was also to find out what authors themselves think about the guest author events held in libraries.

Theoretical frameworks was selected for cultural production with an emphasis on libraries and literature. The thesis is a case study, and theme interviews were chosen for the main data collection method. The results and conclusions were produced with qualitative research in accordance with the US tradition, which means a concept of research where keywords are grouped out from the material.

In the research section, the success of two guest author events organized is evaluated on the basis of the feedback received. The feedback was collected from library and information service students and two library's representatives who visited the events. The feedback from the library's representatives represents expert feedback.

Author's views on guest author events in libraries were clarified through qualitative non-structured interviews. For the study, four authors participating in the guest author events at Raisio City Library in the autumn 2017 were interviewed.

On the basis of the visitor and expert feedback collected from the events, they were mainly experienced as successful. According to the authors' views, the events were mostly seen as positive and useful. Libraries also need common norms for guest author events and among other things, better planning, focus, and theme for the events.

KEYWORDS:

Libraries, events, authors, cultural production, interviews, Raisio

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 KIRJASTOJEN KULTTUURISTUMINEN	8
2.1 Muutoksen suunta	8
2.2 Esimerkkejä kirjaston tapahtumista Suomessa	9
2.3 Olohuonemainen kirjasto	11
2.3.1 Oslon Biblo Tøyen -konsepti	12
2.3.2 The four spaces -malli	13
2.4 Uusi kirjastolaki kulttuurituotannon osalta	15
2.5 Kulttuurituotanto kirjastoissa	17
3 KIRJAILIJAVIERASTAPAHTUMAT	20
3.1 Kirjailijavierastapahtumat kirjastoissa	20
3.2 Lavarunous ja avoin mikki	21
3.3 Juontajana toimiminen	23
4 KOLME KIRJAILIJAVIERASTAPAHTUMAA RAISIOSSA	26
4.1 Runonurkan avajaistapahtuma	26
4.1.1 Havainnointi	26
4.2 Tietokirjailijan haastattelutilaisuus	30
4.2.1 Havainnointi	30
4.3 Mieskirjailijoiden haastattelutilaisuus	33
4.3.1 Havainnointi	33
5 PALAUTTEET	36
5.1 Palautekysely Runonurkan avajaistapahtumasta	36
5.2 Asiantuntijapalautteet kahdesta tapahtumasta	41
6 KIRJAILIJOIDEN NÄKEMYKSET	45
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	51
LÄHTEET	53

KUVAT

Kuva 1. The four spaces.	14
Kuva 2. Runonurkan avajaiset.	29
Kuva 3. Tietokirjailijan haastattelu. (Kuvaaja: Päivi Aalto)	32
Kuva 4. Mieskirjailijat lavalla. (Kuvaaja: Päivi Aalto)	35

TAULUKOT

Taulukko 1. Tapahtuman suunnittelun aikataulu.	28
Taulukko 2. Tapahtuman suunnittelun aikataulu.	32
Taulukko 3. Tapahtuman suunnittelun aikataulu.	34
Taulukko 4. Viestinnän selkeys.	39
Taulukko 5. Osallistavuus.	39
Taulukko 6. Sisältö.	40
Taulukko 7. Positiiviset avainkäsitteet ilmapiiristä.	46
Taulukko 8. Hyödyn avainkäsitteet.	47
Taulukko 9. Positiiviset avainkäsitteet.	48
Taulukko 10. Negatiiviset avainkäsitteet.	49
Taulukko 11. Avainkäsitteet parannusehdotuksista.	50
Taulukko 12. Viestinnän avainkäsitteet.	50

1 JOHDANTO

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä käsitellään kirjailijavierastapahtumia kirjastoissa. Järjestin työsuhteessa ollessani tilauksesta itsenäisesti kolme kirjailijavierastilaisuutta Raision Kirjastotalolle syksyllä 2017. Opinnäytetyön tavoitteena on ollut tutkia mitä kirjastossa järjestettävien kirjailijavierastilaisuuksien kirjailijavieraat tapahtumista ajattelevat. Sen selvittämiseksi toteutettiin syksyllä 2017 kysely kirjastojen kirjailijavierastapahtumissa esiintyneille kirjailijoille. Kyselyn avulla oli tarkoitus selvittää millaiseksi yhteistyötahoksi ja paikaksi esiintyä kirjailijat ovat kokeneet kirjaston.

Lisäksi opinnäytetyössä on pyritty arvioimaan kahden kirjastossa järjestämäni kirjailijavierastapahtuman onnistumista niistä kerätyn palautteen perusteella. Palautetta kerättiin tapahtumissa käyneiltä kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijoilta sekä kirjaston edustajilta. Raision kaupunginkirjaston edustajien palaute lasketaan asiantuntijapalautteeksi. Opinnäytetyössä on pohdittu kuinka kirjailijavierastapahtumia voisi saadun palautteen pohjalta kehittää.

Opinnäytetyössä kerrotaan omista kokemuksistani tapahtumien järjestäjänä, juontajana sekä haastattelijana. Havainnoinnin kautta fokuksessa ovat kolme syksyllä 2017 järjestämäni kirjailijavierastapahtumaa Raision Kirjastotalolla. Havainnoinnin tarkoituksena on osoittaa tapahtumien suunnittelun työvaiheet ja tapahtumien toteutuminen. Kirjailijavierastapahtumia käsitellään opinnäytetyössä sekä teoreettisella tasolla että kohdenneusti Raision kaupunginkirjaston ympäristössä. Tapahtumatuotantoon kytköksissä olevaa teoriaa tuodaan esiin.

Opinnäytetyössä käytetyt tutkimusmenetelmät ovat havainnointi sekä laadulliset haastattelut kolmelta eri kohderyhmältä: kirjaston henkilökunnalta, tapahtumassa käyneiltä kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijoilta sekä niissä esiintyneiltä kirjailijoilta. Yhteensä haastateltiin yhdeksää henkilöä. Haastatteluista saatua aineistoa on tutkittu aineistolähtöisellä analyysillä yhdysvaltalaisen perinteen mukaisesti, joka on laadullisen tutkimuksen analyysin menetelmä, jossa aineistosta ryhmitellään esiin avainkäsitteitä.

Kirjastoihin sijoittuvista kirjailijavierastapahtumista ei ole aiemmin tehty opinnäytetyötä Suomessa. Theseus-tietokannan mukaan kirjasto- ja tietopalvelualan sekä kulttuurituotannon opiskelijat ovat tuottaneet paljon opinnäytetöitä tapahtumien järjestämisestä yleisellä tasolla. Runoklubin kehittämisestä käyttäjälähtöisesti on tehty yksi opinnäytetyö

Helsingin Metropolia Ammattikorkeakoululle kulttuurituotannon linjalla vuonna 2012. Lukukeskuksen virtuaalisista kirjailijavierailuista on tehty opinnäytetyö Humanistiselle ammattikorkeakoululle vuonna 2014. Ne osuvat lähimmäs tämän opinnäytetyön aihetta. Tämä opinnäytetyö tuo kirjastoalalle tuoretta tietoa kirjailijavierastapahtumien järjestämisestä keskisuuren kunnan kirjastossa. Aiemmin julkaistuissa opinnäytetöissä ei ole tutkittu mitä kirjailijat ajattelevat kirjastojen kirjailijavierastilaisuuksista.

Digitalisaatio uhkaa kirjaston perinteistä roolia painetun kokoelman ylläpitäjänä. Kirjastojen on siksi voimistettava aktiivisuuttaan sen muilla vahvoilla osa-alueilla: tapahtumatuotannossa ja sosiaalisen kulttuurin luomisessa. Olen valinnut opinnäytetyöni aiheeksi yhden tapahtumatuotannon osa-alueen, koska mielestäni kirjastojen on painettujen kokoelmien lisäksi aktivoitettava yhä enemmän muussa sisällöntuotannossaan, jotta kirjastot digitalisaation mullistaessa yhteiskuntia kykenisivät säilyttämään elinvoimaisuutensa. Aloittaessani opiskelemaan kirjastoalaa vuonna 2014 minulla oli näkemys siitä, että kirjastojen on kehityttävä kulttuuripainotteisempaan suuntaan, ja sitä kehitystä halusin olla mukana edistämässä. Opiskeluaikanani, vuosien 2014 ja 2017 välillä, olen päässyt työelämässä käsiksi niihin asioihin, joita jo alalle hakeutuessani visioin omiksi vahvuuksikseni: tapahtumatuotantoa ja vuorovaikuttavan kulttuurin tuottamista. Opinnäytetyöni käsittelee toiminnallisuuden ja tutkimuksen kautta kirjaston tulevaisuuden kannalta keskeisiä asioita.

2 KIRJASTOJEN KULTTUURISTUMINEN

Tässä luvussa luodaan katsaus kirjastokulttuurin uusiin sekä perinteisiin virtauksiin Suomessa ja maailmalla. Luvussa perustellaan, miksi kirjaston rooli on muuttumassa, ja pohditaan mihin suuntaan kirjasto on kehittymässä. Teoreettisten näkemysten kautta tarkastellaan kirjaston uudistuvaa olemusta yhteisöllistä toimintaa sisältävänä kulttuuritilana. Kirjaston uusi olemus koostuu uudenlaisesta toiminnasta, tilaratkaisuista ja yhteistyöstä ihmisten välillä. Uudenlainen yhteistyö ihmisten välillä tarkoittaa yhteisöllisempää ja osallistavampaa otetta kirjastojen kulttuurituotannossa. Lisäksi luvussa tarkastellaan, millaisia kehyksiä uusi kirjastolaki tapahtumatuotannolle kirjastoissa asettaa.

2.1 Muutoksen suunta

Digitalisaation ja sosiaalisen median myötä maailma on voimakkaassa muutoksessa, eikä kirjastojen julkisina palveluina ole mahdollista säilyttää yhtä suurta asiakaskuntaa kuin aiemmin, elleivät ne uudistu maailman mukana. Informaation jakelu modernissa tietoyhteiskunnassa on hakeutumassa kokonaan uusiin uomiin. Ihmiset ovat yhä enemmän itse ohjaksissa sekä tiedon kuluttajina ja välittäjinä että sen tuottajina. Kirjastojen monopoliasema tiedonvälityksessä alkaa olla taakse jäänyttä aikaa. (Juntunen & Saarti 2014, 7) Tulevaisuudessa kirjaston on tiedonvälityksessä mahdollista säilyttää enää keskeinen ja laadullisesti vahva asema yhteiskunnassa.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen vuoden 2014 alussa ilmestyneen raportin mukaan kirjastotyö ammattina katoaa tai sen sisältö muuttuu olennaisesti 97% todennäköisyydellä seuraavan parin vuosikymmenen kuluessa (Laakso, 13.1.2014). Suurin syy tähän on informaation ja dokumenttien jakelun siirtyminen digitaaliseen ympäristöön. Painettujen kirjojen lainaaminen on tähän mennessä ollut kirjastojen keskeisin palvelu, sen ydinliiketoiminta. Kirjastojen muu toiminta, kuten tapahtumat, opastus, hakeutuvat palvelut, vinkkaus ja viihtyisyyden ylläpito, on ollut tätä ydinliiketoimintaa tukevaa tai täydentävää toimintaa. (Juntunen & Saarti 2014, 7 ja 30) Tulevaisuudessa painetun kokoelman rooli on todennäköisesti aiempaa pienempi ja täydentävinä pidettyjen palveluiden rooli korostuu. Kirjastotyö ammattina ei siis ole katoamassa, se on vain muuttumassa.

Materiaalin hankkimisen ja kuluttamisen vastapainoksi ihmiset ovat alkaneet haikailla elämyksiä, kokemuksia ja yhteisöllisyyttä (Juntunen & Saarti 2014, 8). Tapahtumien ja

kohtaamisten myötä kehittyvistä yhteisöllisyydestä, vuorovaikutuksellisuudesta ja elämyksistä tulee tulevaisuudessa yhä kiinteämpi osa kirjaston olemusta. Kirjaston tulevaisuuden on jossain määrin ponnistettava niistä asioista, jotka ovat jo nykyään osana kirjastoa. Kuntien palveluita arvioitaessa kirjasto saa useimmiten hyvät arvostukset: se koetaan tärkeäksi ja sen palvelua pidetään erinomaisena. Helpoin ja hedelmällisin tapa uudistaa kirjaston toimintaa on niiden asioiden kautta, joissa sillä on paras osaaminen. Tutkimusten perusteella kirjaston vahvuudet löytyvät seuraavista aspekteista:

- kokoelmien rakentaminen ja järjestäminen
- tiedon löytyvyyden varmistaminen
- asiakkaiden ohjaus ja opetus
- toimiva ja luotettava välitys
- viihtyisät tilat
- kirjaston käyttöä tukevat tapahtumat

(Juntunen & Saarti 2014, 30)

Edellä mainituista kolme asiaa ovat erityisen merkityksellisiä tapahtumien järjestämisen kannalta. Kirjaston koetaan olevan vahva asiakkaiden ohjauksessa sekä kirjaston käyttöä tukevissa tapahtumissa ja kirjaston tilat koetaan viihtyisiksi. Nämä kolme vahvuutta antavat hyviä mahdollisuuksia rakentaa yhteisöllisempää, vuorovaikuttavampaa ja kulttuuripainotteisempaa tulevaisuuden kirjastoa. Kauniit ja viihtyisät kirjastotilat, joihin on luotu erilaisia toimintatiloja paikallisten tarpeiden mukaan jo itsessään markkinoivat kirjastoa kulttuuritilana (Juntunen & Saarti 2014, 32). Asiakaspalvelun ja asiakkaiden kohtaamisen on myös kaikissa tilanteissa oltava sellaista, että se tukee asiakkaiden ja paikallisyhteisöjen osallisuutta kulttuuritilojen käyttäjinä ja myös niiden sisällön tuottajina. (Juntunen & Saarti 2014, 32)

2.2 Esimerkkejä kirjaston tapahtumista Suomessa

Kirjaston tapahtumien kirjo on jo nykyään laaja. Tässä luvussa kerrotaan yleisimmistä tapahtumakonsepteista, jotka ovat vakiinnuttaneet paikkansa kirjastojen tapahtumakalentereissa ympäri Suomea.

Kirjaesittelyt

Kirjaesittelyjä, eli niin sanottuja kirjavinkkauksia, järjestetään ympäri Suomea säännöllisesti niin lapsille, nuorille kuin aikuisille. Kirjavinkkauksen tarkoituksena on markkinoida kirjoja ja niiden lainaamista. (Juntunen & Saarti 2014, 61) Kirjavinkkaus on perinteisimmin sitä, että yksi tai useampi henkilö luennoi lyhyesti ja kiinnostavasti useista uutuuskirjoista. Luovempia menetelmiä kirjavinkkaukseen voivat olla lasten kirjastoretket eri teemoilla, pop up -tapahtumat kirjaston seinien ulkopuolella, tai kirjaston asiakkaiden omien kirjavinkkien esille tuonti (Juntunen & Saarti 2014, 61-62) (Pohjois-Koivisto, J. 2016, oma blogini).

Tiedonhaun ohjaukset

Tiedonhaun ohjausten avulla markkinoidaan kirjaston aineistoja ja henkilökunnan osaamista. Ohjaukset kohdistuvat useimmiten johonkin tietokantaan tai tietyn asiakasryhmän käyttötarpeisiin. Opituista taidoista voi olla hyötyä opiskelussa, työssä tai arkielämässä. Ohjaustilaisuuksia voidaan kutsua esim. tiedonhankintaklinikoiksi. (Juntunen & Saarti 2014, 62)

Kirjallisuuspiirit

Kirjallisuuspiirejä voivat järjestää paikalliset yhdistykset, asiakkaat tai kirjaston henkilökunta. Lukupiirit tuottavat osallistujilleen virkistystä, elämyksiä, ymmärrystä, sivistymistä ja ovat itsessään sosiaalista kanssakäymistä. (Juntunen & Saarti 2014, 62-63)

Kirjallisuustapahtumat

Kirjallisuustapahtumia ovat esimerkiksi kirjailijatapaamiset, kirjailijavierailut ja kirjailijavierasillat, joissa lukijat ja kirjailijat kohtaavat toisiaan (Juntunen & Saarti 2014, 63-64). Näin syntyy vuorovaikuttavaa kirjallisuuskulttuuria, joka tukee kirjallisuutta ja lukemista. Lukijoiden lukukokemus syvenee, ja kirjailija voi saada tärkeää palautetta (Juntunen & Saarti 2014, 63). Tilaisuuden järjestäjä voi olla myös kirjaston ulkopuolinen taho, kuten kirjakustantamo tai järjestö (Juntunen & Saarti 2014, 63-64).

Musiikkitapahtumat

Kirjaston musiikkitapahtumia ovat esimerkiksi erilaiset musiikkikerhot, esiintyjävierailut ja näyttelyt (Juntunen & Saarti 2014, 64). Viime vuosina kirjastoissa ovat lisääntyneet elävän musiikin tapahtumat, joiden yhtenä uranuurtajana on nähty Tampereen kaupunginkirjaston Metso LIVE -konsepti vuodesta 2014 lähtien (Pelttari, Koivisto & Rikkilä 2014, blogi-kirjoitus). Vuonna 2017 Turun kaupunginkirjasto liittyi samaan kehityskulkuun Stage-konserttien muodossa, ja samaa tapahtumien sarjaa aiotaan vuonna 2018 jatkaa järjestämällä niitä Turun musiikkikirjaston lisäksi Raision musiikkikirjastossa tapahtumia erikseen järjestämään palkattavan henkilön voimin (kirjastot.fi, 2017).

Esitelmätilaisuudet ja keskustelupiirit

Tampereen kirjastonjohtaja Mikko Mäkelä aloitti jo 40-luvun lopulla järjestämään esitelmäpiirejä toimien alkuvaiheessa itse niiden vetäjänä. Kirjasto on nykyään luonteva paikka tilaisuuksille, joissa tutustutaan erilaisiin aihealueisiin. Kirjaston henkilökunnan lisäksi luentotilaisuuksia voivat järjestää esimerkiksi yhdistykset, järjestöt ja kansalaisopistot. (Juntunen & Saarti 2014, 65-66)

Taidetapahtumat

Pienissäkin kirjastoissa on usein taidenäyttelyitä tai muita kulttuuri- ja taidetapahtumia. Kirjastoissa voi olla esimerkiksi nukketheateria tai ohjattua rentoutumista. Mitä suuremmat ja monipuolisemmat tilat kirjastolla on käytössä, sitä laajemmin ne soveltuvat erilaisten tapahtumien järjestämiseen. Tilan tarjoaminen kulttuuritilaksi muille toimijoille vahvistaa kumppanuuksia. (Juntunen & Saarti 2014, 66)

2.3 Olohuonemainen kirjasto

Kirjastoissa tapahtuva kulttuuri ulottuu myös virallisten tapahtumamuotojen ulkopuolelle. Epävirallinen kulttuuri kaipaava syntyyäksensä sitä varten suunniteltuja tilaratkaisuja, ja uusia tapoja jaotella kirjaston toimintamalleja (Skot-Hansen ym. 2012, 587-597, Laerkesin 2016, mukaan). Monet asiakkaat kokevat kirjaston tärkeäksi kohtaamispaikaksi, jossa

voi tavata ystäviä, päätyä keskusteluihin, kohdata jotain yllätyksellistä tietoa tai kulttuuria ja oppia uutta. Kirjasto erottuu muista julkisista tiloista kuntalaisten omana olohuoneena, tilana, jossa viihtyisissä tiloissa voi halutessaan oleilla joko hiljaisesti tai aktiivisesti. Käyttäjäkyselyjen perusteella kirjastolta odotetaan nimenomaan viihtyisiä kirjastomaisia tiloja, jotka voivat toimia monipuolisena kohtaamispaikkana. Viihtyisien ja käyttäjäystävällisten kirjastotilojen suunnittelu ja ylläpito vaativat myös kirjastoammattilaisen työpanosta. (Juntunen & Saarti 2014, 59-60)

Kirjaston rooli yhteisöllisten ja osallistavien palvelujen tuottajana on maailmalla jo monipuolistunut. Näin on käynyt esimerkiksi Iso-Britanniassa, jossa Museums, Libraries and Archives Council teki yhdessä CSV-hyväntekeväisyysjärjestön kanssa ohjeet yleisille kirjastoille lähiyhteisöjen osallistamiseksi jo vuonna 2006 (MLA 2006, Almgrenin & Jokitalon 2010, 60 mukaan). Julkaisussa todettiin, että yhteisöllisyyden lisääminen ja ihmisten osallistaminen kirjaston toimintaan lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta, vuorovaikutteellisuutta sekä kirjastopalveluiden tuntemusta asiakkaiden keskuudessa. Kirjaston käyttäjäyhteisön saaminen mukaan vuorovaikutukseen mahdollistaa sen, että palvelut alkavat vastata paremmin kohderyhmän tarpeita. (MLA 2006, Almgrenin & Jokitalon 2010, 60 mukaan)

2.3.1 Oslon Biblo Tøyen -konsepti

Eryteisesti Oslon kaupunginkirjastossa on viime vuosina panostettu olohuonemaisen ympäristön suunnitteluun esimerkiksi rentojen sisustusratkaisujen ja huolettomien hyllyjaottelujen avulla. Biblo Tøyen on konsepti, joka on otettu käyttöön eräässä Oslon julkisessa kirjastossa nimeltä Deichmanske bibliotek. Konsepti tekee kirjaston lasten- ja nuorten osastosta sisustusratkaisujen ja muiden järjestelyiden kautta erityisen olohuonemaisen paikan, johon 10-15-vuotiaiden nuorten on hyvä jäädä esimerkiksi koulun jälkeen tekemään tehtäviä. Suunnitteluvaiheessa haastateltiin nuoria, ja selvisi, että he kaipaivat tilaa, jossa voi oleilla, rentoutua sekä paeta vanhempia ja sisaruksia, ja jossa voi lisäksi tavata toisia ja olla luova. Konsepti pyrkii myös tukemaan lasten ja nuorten luontaisia tapoja tutkia ja löytää tietoa eräänlaisen hallitun kaoottisuuden kautta. Vanhanaikaisiksi koetuista hyllyluokituksista on kokonaan luovuttu, ja kirjat on jaoteltu teemojen mukaan kuten "eläinkirjat" tai "lyhyet ja hyvät kirjat". Keskenään täysin erilaisia kirjoja voi olla vierrekkäin, mikä mahdollistaa paremmin seikkailevan tavan selailulla kirjallisuutta ja tuottaa löytämisen iloa nuorelle mielelle. Henkilökunta järjestää osastolla aktiviteetteja, kuten

draamateatteria, musiikkityöpajoja, kokkausta, tietokoneohjelmointia, 3d-printtausta ja legojen rakentamista. Osaston huonekalut, valaistus, hyllyt ja muut sisustuselementit, kuten esimerkiksi parkettilattia, pyrkivät luomaan tilasta kotoisaa, olohuonemaista tilaa, johon todella tekee mieli jäädä oleilemaan. Hyvin suunniteltujen tilaratkaisujen ja konseptin muiden toimintojen avulla luovuutta ja vuorovaikuttavaa kulttuuria alkaa syntyä kuin itsestään. (Serrano & Johnsen 2016)

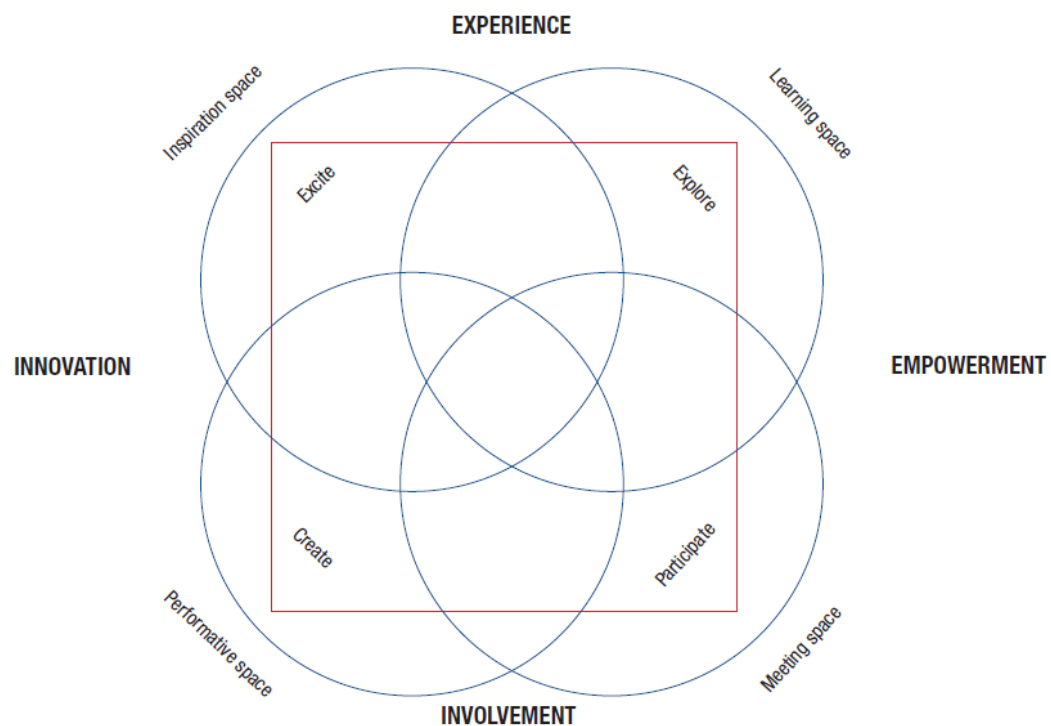
2.3.2 The four spaces -malli

Julkisen kirjaston roolin ja arvojen muuttumisesta tapahtumakeskeisempään ja yhteisöllisempään suuntaan viestii myös Neljän tilan malli. Kööpenhaminan yliopiston kulttuuripolitiikan tutkijat Dorte Skot-Hansen, Henrik Jochumsen ja Casper Hvenegaard visioivat julkisen kirjaston uusia rooleja kehittämässään Neljän tilan mallissa, josta julkaistiin vuonna 2014 artikkeli New Library World -kirjassa. The four spaces -mallin neljä tilaa eivät viittaa konkreettisiin pysyviin tiloihin kirjastotalon sisällä, vaan tilat käsitetään paikasta riippumatta milloin mihinkin muodostuviksi, kirjastoon, sen seinien ulkopuolelle tai internetiin. Tutkijaryhmän kehittelemä malli on tarkoitettu työkaluksi, jonka avulla voidaan suunnitella ja kehittää kirjastoa staattisesta kokoelmasta ylläpitävästä tilasta kohti aktiivista ja osallistavaa asiakkaiden tilaa. Mallin avulla kaikki muutoksen kannalta tarpeelliset ulottuvuudet tulevat otetuiksi huomioon (kuva 1). (Skot-Hansen ym. 2012, 587-597, Laerkesin 2016, mukaan)

Mallin neljä tilaa vapaasti suomennettuna ovat inspiraatiotila, oppimistila, kohtaamistila sekä performointitila. Englanniksi nämä ovat: the inspiration space, the learning space, the meeting space ja the performative space. Neljän tilan avulla on tarkoitus toteuttaa neljän tavoitteen toteutumista asiakkaiden keskuudessa: tuoda kokemuksia, osallistaa, voimaannuttaa sekä mahdollistaa luovuus. (Skot-Hansen ym. 2012, 587-597, Laerkesin 2016, mukaan)

Raision Kirjastotalolla Neljän tilan mallia voidaan soveltaa monin tavoin. Mallin tiloja voidaan tuoda myös kirjailijavierastapahtumien yhteyteen, ja näin on tapahtunutkin esimerkiksi tässä opinnäytetyössä käsiteltyjen kirjailijavierastapahtumien aikana, kun yleisölle avautui mahdollisuus kysyä kirjailijoilta kysymyksiä. Silloin oli kyseessä kohtaamis- ja oppimistilasta. Kirjastotalon Aulagalleriassa olevat näyttelyt toimivat jo nykyään inspiraatio- ja oppimistiloina, mutta näyttelyiden ympärille voisi pop up -tyylisesti järjestää väliaikaisia kohtaamis- ja performointitiloja. Performointitilaksi voidaan laskea esimerkiksi

tässä opinnäytetyössä käsitellyn Runonurkan avajaistapahtuman avoin mikki -osuus (kuva 2). Raision Kirjastotalon Martinsalissa järjestettiin syksyllä 2017 Ota riski - juttele tuntemattoman kanssa -työpajoja, joita veti sirkustaiteilija. Tällaiset työpajat voidaan Neljän tilan mallin mukaan määritellä oppimis- ja kohtaamistiloiksi, sillä niissä kohdataan ihmisiä ja saatetaan oppia jotain: ”työpajassa keskustellaan pienissä pöytäkunnissa vapaavalintaisista aiheista”, ”keskustelua ja pöytää saa vaihtaa milloin haluaa”. (Raision Kaupunginkirjasto, 2017)

Kuva 1. The four spaces.

(Skot-Hansen ym. 2012, 587-597, Laerkesin 2016, mukaan)

Inspiraatiotila

Inspiraatiotilassa on tarjolla merkityksellisiä kokemuksia, jotka voivat tuoda uutta näkökulmaa. Kokemukset voivat koostua taiteellisesta ilmaisusta, kuten tarinankerronnasta, ja ne voivat olla esillä minkä tahansa formaatin, kulttuurillisen konseptin tai genren kautta. (Skot-Hansen ym. 2012, 587-597)

Oppimistila

Oppimistilassa lapset, nuoret ja aikuiset voivat omatoimisesti ja vapaasti tutkia sekä havainnoida esiin nostettua tietoa pelien, taiteellisten työpajojen, kurssien tai muiden aktiiviteettien kautta. Lisäksi avautuu mahdollisuuksia etsiä ja löytää uutta tietoa kaikista kirjaston kautta saatavilla olevista tietolähteistä, ja näin kehittää omaa tietouttaan ja osaamistaan eteenpäin. (Skot-Hansen ym. 2012, 587-597)

Kohtaamistila

Kohtaamistilassa voi oleilla, ja se mahdollistaa sekä sattumanvaraisia että suunniteltuja kohtaamisia ihmisten välillä. Kohtaamiset voivat tapahtua pienissä ja intiimeissä tiloissa, tai suurissa ja avoimissa lounge-tyyppisissä tiloissa, joissa tarjolla on esimerkiksi sanomalehtiä ja kahvia. (Skot-Hansen ym. 2012, 587-597)

Performointitila

Performointitilan tarkoitus on tukea luovuutta ja tekemistä paikallisen yhteisön keskuudessa. Tilassa asiakkailta on käytössään materiaalit ja välineet, ja tarvittaessa voidaan järjestää näyttelyitä tai tapahtumia. Lisäksi asiakkailta on pääsy medioihin, tietolähteisiin ja oppimateriaaleihin. (Skot-Hansen ym. 2012, 587-597)

2.4 Uusi kirjastolaki kulttuurituotannon osalta

Tässä luvussa tarkastellaan uuden kirjastolain vaikutuksia kirjastojen kulttuurituotantoon. Kulttuurituotantoon liittyvien lakipykälien sisältö on esitelty suorina sitaatteina, ja sen jälkeen pohditaan niitä.

Tämän lain tavoitteena on edistää:

- 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa;
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016)

Kunnan tulee kuulla asukkaitaan yleisiä kirjastoja koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain (365/1995) 27 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016)

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Yleisellä kirjastolla voi olla 1 momentissa mainittujen tehtävien lisäksi valtakunnallinen kehittämistehtävä, alueellinen kehittämistehtävä ja erityinen tehtävä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö. (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016)

Yleinen kirjasto toimii ja kehittää toimintaansa yhteistyössä muiden yleisten kirjastojen, Kansalliskirjaston, Varastokirjaston, Näkövammaisten kirjaston sekä muiden korkeakoulukirjastojen, oppilaitoskirjastojen ja erikoiskirjastojen kanssa.

Yleinen kirjasto voi tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi toimia yhteistyössä viranomaisten, kirjastoalan toimijoiden, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten sekä muiden yhteisöjen kanssa. (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016)

Voidakseen toteuttaa uutta kirjastolakia kirjastojen on otettava tapahtumatuotannossaan huomioon monia seikkoja. Yhteisöllisyyttä, aktiivista kansalaisuutta sekä yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua on lähdettävä suunnitelmallisesti edistämään. Jokaisen tapahtuman kohdalla on erikseen pohdittava, voitaisiinko näitä asioita sen yhteydessä edistää. Tässä opinnäytetyössä esitellyissä kolmessa tapahtumassa yhteisöllisyyttä, aktiivista kansalaisuutta ja yhteiskunnallista vuoropuhelua on toteutunut. Runonurkan avausten open mic -osiossa nähtiin aktiivista kansalaisuutta, ja kirjailijavierastilaisuuksien jälkikeskusteluissa, joissa asiakkaat pääsivät ääneen, koettiin yhteiskunnallista vuoropuhelua.

2.5 Kulttuurituotanto kirjastoissa

Kulttuurituotanto kirjastoissa tapahtuu nykyään yhä useammin sisäisin voimin, oman henkilökunnan toimesta, sillä kirjastoihin on alettu palkkaamaan kulttuurituotantoon orientoituneita työntekijöitä. Kirjastojen kulttuurituotannolla on joitakin ominaispiirteitä suhteessa kulttuurituotantoon yleisesti.

Kulttuurituottamisen toimintaympäristöä on yleensä jaoteltu työelämän eri sektoreiden kautta julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin sekä niiden ulkopuolelle jäävän freelancer-työhön perustuvan "vapaaan kentän" erottelujen kautta. (Kangas & Pohjola 1992, Halosen 2011, 58 mukaan) Kirjastojen kulttuurituotanto on julkisesti rahoitettua, pääosin julkisen sektorin järjestämää kulttuurituotantoa. Kirjastojen kulttuurituotannon kentällä voivat vierailla niin yksityiset toimijat, freelancerit, kolmannen sektorin toimijat kuin vapaaehtoistyöläiset (Almgren & Jokitalo 2010, 59-60). Vapaaehtoistyö on yksi tärkeä voimavara kulttuurituotannon kentällä nykypäivänä (Björkqvist & Halonen 2012, 25). Yksi tulevaisuuden trendi on, että kulttuurituotannon kentällä vapaaehtoista yleisöä aletaan ottaa mukaan tapahtumien sisältöjen luomiseen. Muita trendejä ovat virtuaali- ja etävapaaehtoisuus, sekä spontaani kansalaisaktivismi, kuten facebook-yhteisöjen kokoon kutsumat massatapaamiset tai pop up -ilmiöt. (Björkqvist & Halonen 2012, 26) Kirjastot voivat yleishyötyä tuottavina julkisina palveluina ottaa osallistavalla ja yhteisöllisellä otteella huomioon vapaaehtoistyön tarjoamia voimavaroja kulttuurituotannossaan.

Kirjaston ulottuvilla on aina monenlaisia potentiaalisia yhteistyökumppaneita, joiden kanssa kirjaston on mahdollista solmia kumpaakin osapuolta hyödyttäviä suhteita. Kirjasto on kulttuurituotannossakin haluttu yhteistyökumppani, koska se on kaikkien yhteinen palvelu, toivottaa tervetulleeksi jokaisen, tarjoaa monipuolisesti palveluita ja on puolueeton paikka järjestää kokoontumisia ja tilaisuuksia. Kirjaston yleisimpiä yhteistyökumppaneita ovat nykyään muut julkishallinnon toimijat, yhdistykset, yritykset sekä yksittäiset henkilöt ja asiakasryhmät. (Almgren & Jokitalo 2010, 59-60)

Kirjaston kulttuurituotannon rahoitus tulee veronmaksajilta, minkä vuoksi sen kulttuurituotanto voidaan laskea julkisesti rahoitetuksi. Julkisen sektorin kulttuurituotannon ominaispiirteenä on esimerkiksi se, ettei sen tarvitse tuottaa taloudellista voittoa. Tästä syystä kirjaston kulttuurituotannon yksi ero suhteessa muuhun kulttuurituotantoon voi olla taiteen ehdoilla toimiminen, mikä yleensä ei ole mahdollista yksityisen puolen voittoa

tavoittelevissa produktioissa (Bourdieu 1993/1983, 53-54, Halosen 2011, 22-23 mukaan). Kirjastojen kulttuurituotanto voidaan ranskalaisen Pierre Bourdieun jaottelujen mukaan laskea kuuluvaksi suppean kulttuurituotannon kenttään, jossa taiteen autenttisuus on mahdollista säilyttää (Bourdieu 1996/1992, 217, Halosen 2011, 23 mukaan). Suppean kulttuurituotannon kentällä korostetaan kulttuurista pääomaa ja havitellaan tunnustusta ja arvostusta, joka ei perustu kaupallisuuden ja lyhyen tähtäimen taloudellisen voiton tavoittelulle. (Bourdieu 1993/1983, 53-54, Halosen 2011, 23 mukaan)

Julkisen sektorin kulttuurituotannon on pyrittävä olemaan mahdollisimman avointa ja erilaisia väestöryhmiä huomioivaa. Taiteelle on pohjoismaisessa hyvinvointivaltiossa annettu sosiokulttuurisia tehtäviä, joissa taidetta käytetään sosiaalisen eheyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Taiteen luomisprosessi voidaan avata yleisölle, ja näin voi syntyä taiteilijan ja yleisön välinen konkreettinen interaktio, joka erityisesti 1980-luvun lopulta kasvaneessa yleisötyöajattelussa on ollut keskiössä. (Björkqvist & Halonen 2012, 50) Kirjaston ympäristössä toimivan kulttuurituottajan kannattaa olla osallisuuteen tähtäävä tuottaja.

Osallisuuteen tähtäävän tuottajan tehtäväksi jää rakentaa tiloja ja paikkoja kohtaamisille, sekä edesauttaa sitä, että ihmiset löytävät toisensa niiden kautta. Taide vaikuttaa osallistujiin heidän elämäänsä parantavasti, ja osallisuus kasvattaa uusia taiteen ja kirjaston ystäviä. (Björkqvist & Halonen 2012, 50) Yleisö ja taiteilija eivät ole toistensa vastakohtia, kokijana ja tekijänä, vaan he kohtaavat toisensa - ja tuottajan tehtävä on edesauttaa tuon kohtaamisen syntymistä. Tuottajan on tunnettava monipuolisesti osallistavien menetelmien keinovalikoimaa, ja lisäksi häneltä vaaditaan kykyä verbalisoida ja konseptoida toimintaa asiakkaan kannalta kutsuvaksi. (Björkqvist & Halonen 2012, 50-51)

Osallisuuteen tähtäävä tuottaja voi toimia myös fasilitoijana, joka käyttämällä hyväkseen esimerkiksi sosiaalista mediaa, joukkoistaa ja pyrkii luomaan tilapäisyhteisöjä. Fasilitaattorin roolissa tuottajan tehtäväksi nousee itse tuotantoprosessin avaaminen ja joukkoistaminen. Tärkein kysymys on kuinka saada ihmiset innostumaan, antamaan projektille aikaansa ja ajatuksiaan ja kuinka pitää heidät innostuneena. Tässäkin rajat taiteilijan ja yleisön välillä kaikkoavat, kun jokainen osallinen haluaa olla samanaikaisesti taiteilija, tuottaja sekä kuluttaja. Myös rajat ammattilaisen ja amatöörin välillä hälvenevät. Tuottajan voi olla haastavaa saada näihin prosesseihin osallistujia. Palkkiona ja kannustimena osallistujille voivat toimia vaikkapa projektin tuottama maine, siitä saatava hyvä kokemus, ammatillinen kehittyminen tai vain puhdas yhteisen tekemisen ilo. (Björkqvist & Halonen 2012, 51)

Julkisin varoin ylläpidettynä kirjastojen kulttuurituotannon on huomioitava myös, miten sen toiminta vaikuttaa kirjastojen brändiin ja miten sen järjestävät tapahtumat markkinoivat kirjastoa julkisena palveluna. Jokaisen julkisen ja avoimen tapahtuman järjestäminen on samalla tapahtumamarkkinointia, jolla markkinoidaan koko kirjastoa (Vallo & Häyrinen 2016, 21-22). Tapahtumamarkkinoinnin avulla voidaan rakentaa ja vahvistaa organisaation imagoa tai palvelujen brändiä. Tärkeää on myös, että tapahtumat kytkeytyvät osaksi laajempaa markkinointiviestintää ja että jokaiselle yksittäiselle tapahtumalle on määritelty kohderyhmä ja tavoite. Irrallisia, muuhun markkinointiin kytkeytymättömiä täysin tavoitteettomia tilaisuuksia, jotka suunnitellaan ja toteutetaan puolihuolimattomasti, ei kannata järjestää. (Vallo & Häyrinen 2016, 21-22)

3 KIRJAILIJAVIERASTAPAHTUMAT

Kirjailijavierastapahtumat ovat kirjastoissa yleisiä ympäri Suomen. Kirjailijavierastapahtumat voivat olla esimerkiksi kirjailijatapaamisia, kirjailijavierailuita tai kirjailijavierasiltoja, joissa lukijat ja kirjailijat kohtaavat toisiaan (Juntunen & Saarti 2014, 63-64). Kirjailijavierastapahtumia varten tarvitaan yleensä haastattelija tai juontaja, joka toimii tapahtuman läpiviejänä (Vallo & Häyrinen 2016, 256). Toimin haastattelijana ja juontajana järjestämissäni kirjailijavierastapahtumissa, joita tässä opinnäytetyössä tutkitaan. Tässä luvussa käsitellään juontajan ja haastattelijan tehtäviä. Lisäksi keskitytään yhteen kirjailijavierastilaisuuksien alakategoriaan, lavarunoustapahtumiin. Lavarunoustapahtumaa edusti järjestämäni Runonurkan avajaistapahtuma, jota käsitellään tässä opinnäytetyössä.

3.1 Kirjailijavierastapahtumat kirjastoissa

Kirjastoissa on Suomessa jo pitkään järjestetty kirjailijavierastapahtumia (Juntunen & Saarti 2014, 63-64). Varissuon kirjaston 10-vuotisjuhlissa vuonna 1997 esiintyi muiden muassa kirjailija Reijo Mäki, kun taas kirjaston täyttäessä 30 vuotta keväällä 2017 paikalle saapui haastateltavaksi kirjailija Riku Korhonen. Turun pääkirjaston Rotundalla on tasaisin väliajoin käynyt kirjailijoita haastateltavina, esittelemässä uusia kirjojaan. Paikalla on viime vuosien aikana voinut kuulla esim. Kaari Utriota, Kaisa Haataista, Mikko Kalajokea, Kasper Strömmania, Eppu Nuotiota ja Pirkko Soinista (Turun kaupunginkirjaston kausiesite 2017). Raision pääkirjastossa kirjailijoita on vierailut tasaisin väliajoin. Viime vuosina Raisiossa on pidetty suuria kirja-matineoita, joissa kymmentä kirjailijaa on haastateltu saman tilaisuuden aikana. Kun seuraa sosiaalisesta mediasta kirjastojen tiedotusta ja niiden tapahtumakalentereja, huomaa kirjailijavieraita käyvän tasaisin väliajoin kirjastoissa puhumassa ympäri Suomen.

Kirjailijavierastapahtumia voidaan kirjastoissa järjestää ulkoistetusti tai sisäisin voimin kirjaston henkilökunnan toimesta (Vallo & Häyrinen 2016, 77). Ulkoistetut kirjailijavierastapahtumat järjestetään yhteistyönä esim. kustantamojen, kirjakauppojen tai yhdistysten kanssa (Juntunen & Saarti 2014, 63). Yleensä kaupalliset ulkoiset toimijat vaativat kirjastolta suurehkoja palkkioita tapahtumien järjestämisestä kirjaston tiloissa, kun taas yhdistykset saattavat järjestää tapahtumia vapaaehtoisvoimin tai nimellistä korvausta vas-

taan (Vallo & Häyrinen 2016, 78-79). Kirjailijat saattavat joskus tarjoutua nimellistä korvausta vastaan saapumaan kirjastolle kertomaan uudesta kirjastaan. Kirjasto voi säästää pitkällä tähtäimellä suuriakin summia, jos sen henkilökuntaan kuuluu kirjailijavierastilaisuuksien järjestäjiä (Vallo & Häyrinen 2016, 78). Oman tapahtumajärjestäjänsä kautta kirjasto saa tapahtumakalenteriinsa säännöllistä sisältöä. Tapahtumissa näkyvän tutun tapahtumajärjestäjän kautta myös asiakkaiden on helpompi kertoa kirjastolle ideoistaan, toiveistaan ja antaa palautetta. Kirjaston henkilökunnan ja sen asiakkaiden välille rakentuu näin yksi tärkeä silta. Kirjaston henkilökuntaan kuuluvan järjestäjän kanssa myös johdon on helppoa sopia yksityiskohtaisesti siitä, millainen tapahtuma halutaan (Vallo & Häyrinen 2016, 78). Kirjaston henkilökuntaan kuuluvalla on aikaa perehtyä ympäristöön, luoda kontakteja kirjaston sidosryhmiin ja suunnitella juuri sellaista tapahtumaa, joka sopii kirjaston omaan ympäristöön kussakin ajassa (Vallo & Häyrinen 2016, 78). Ulkoisen järjestäjän on yleensä vaikeampi yksityiskohtaisesti huomioida kirjaston ja sen ympäristön ominaispiirteitä, sillä tapahtumia saatetaan järjestää liukuhihnalta samalla konseptilla kaikkialla (Juntunen & Saarti 2014, 63-64).

3.2 Lavarunous ja avoin mikki

Lavarunous on suullista ja kirjallista ilmaisua yhdistävä taiteenlaji, joka pyrkii koskettamaan yleisöään esityksen kautta. Lavarunous on elävää; sitä kuunnellaan, koetaan ja myötäeletään paikan päällä. Sitä harrastavat kaiken ikäiset ihmiset ympäri maailmaa, mutta tällä hetkellä se on erityisesti nuorten aikuisten suosima laji. (Hertell 2017, 9) Tässä opinnäytetyössä esiteltävän Runonurkan avajaistapahtuman aikana järjestetty avoin mikki -osuus edusti lavarunouskulttuuria. Open mic eli avoin mikki on yleinen konsepti, jonka aikana avautuu mahdollisuus kenelle tahansa tulla lausumaan omia tekstejä yleisön eteen (Hertell 2017, 10). Suomessa avoin mikki -tilaisuudet alkoivat runouden kentällä 1990-luvulla, ja vuodesta 2008 niitä on järjestetty Helsingissä säännöllisesti (Hertell 2017, 10).

Lavarunouskulttuuri on yleisöä osallistavaa, vuorovaikuttavaa ja yhteisöllistä kulttuuria, joka sopii tulevaisuuden kirjaston tapahtumasisältöön. Lavarunouskulttuuri edistää lukemista ja kirjallisuutta, ja sen kautta voidaan käydä yhteiskunnallista sekä kulttuurista vuoropuhelua. Se sopii kaikenlaisille ihmisille. Kun kirjaston asiakaskunta pääsee taiteelli-

sesti ilmaisemaan herkimpiä tuntejaan kirjaston tiloissa esimerkiksi runouden kautta, lähentyvät kirjasto ja sen asiakaskunta toisiaan. Asiakkaat pääsevät näin osallisiksi kirjastokulttuurissa, ja aitoa vuorovaikutuksellista yhteisöllisyyttä voi syntyä.

Lavarunouskulttuurin lomassa ilmenee useita sanataiteen alalajeja, kuten spoken word, poetry slam ja open mic -konseptit (Hertell 2017, 6). Spoken word tarkoittaa teatraalista puhe-esitystä, joka sisältää kirjallisia ja usein myös musiikillisia elementtejä (Hertell 2017, 15). Poetry slam tarkoittaa runokilpailua, jossa osanottajat esittävät itse kirjoittamia runoja tuomariston edessä, joka sitten pisteyttää runot (Hertell 2017, 13). 1990-luvulta lähtien nämä konseptit ovat alkaneet rantautua myös Suomen runouskentälle. Niiden myötä runoilijat ovat alkaneet kiinnittää aiempaa enemmän huomiota esiintymiseensä, persoonalliseen sanankäyttöön sekä muihin esiintymisteknisiin seikkoihin. (Hertell 2017, 6)

Lavarunouden olemus on pohjimmiltaan avoin ja yhteisöllinen, matalan kynnyksen ilmapiiri, jossa kaikilla on halutessaan mahdollisuus tulla nähdyksi ja kuulluksi. Tässä piilee yksi syy sille, miksi lavarunous on niin suosittua ja elävää. Avoimuuden pitää kummuta tapahtumajärjestäjistä, ja sen tulee olla aitoa, huomioon ottavaa ja innostavaa. Lavarunoyhteisöjen tulisi olla myös avoimia uusille tekijöille, jotka haluavat liittyä mukaan toimintaan, tai vain osallistua ideointiin. Kun avoimuuden ilmapiiri onnistutaan aikaansaamaan, siintää edessä varsinainen kulta-aarre: elävä, uudistuva ja sosiaalinen runokulttuuri, jossa tilaa on kaikille. (Hertell 2017, 83) Kirjastojen kannattaa keskittyä lavarunouskulttuuriin tulevaisuuden tapahtumasisällöissään, sillä sen kautta saavutettava positiivinen huomio voi asiakaskunnan osallistumisen ja voimaantumisen myötä olla yllättävän suuri.

Lavarunous on myös nuorille sopiva ja kehittävä laji. Nuorille tarjoutuu lavarunouden kautta matalan kynnyksen väylä ilmaista itseään, tunteitaan ja ajatuksiaan, ilman arvostelua. Lavarunouden käyttäminen nuorisotyössä on Suomessa vielä toistaiseksi vähäistä, toisin kuin muualla maailmalla. Esimerkiksi Yhdysvalloissa nuoret kokoontuvat ympäri maata kirjoittamaan yhdessä runoja, joita he hyvän hengen vallitessa esittävät kouluissa järjestettävissä poetry slam -kilpailuissa. Nuoret voi saada kiinnostumaan runojen tekemisestä esimerkiksi vihjaamalla, että lavarunoudella ja räpillä on paljon yhteistä. (Hertell 2017, 111-112)

3.3 Juontajana toimiminen

Kirjailijavierastapahtumat tarvitsevat vetäjikseen juontajan tai haastattelijan, joka antaa tapahtumalle ryhdikkyyttä (Vallo & Häyrinen 2016, 256). Tässä luvussa käsitellään juontajana toimimisen oppia, sillä toimin juontajana Raision Kirjastotalolla syksyllä 2017 järjestämässäni kirjailijavierastilaisuuksissa, joita tässä opinnäytetyössä tutkitaan. Luvun tarkoitus on tuoda esiin kirjailijavierastapahtumien järjestämisessä vaadittavaa tietoutta.

Juhlan tai muun tilaisuuden vetäjää kutsutaan juontajaksi. Hän kertoo yleisölle ohjelmasta, esittelee tilaisuuden esiintyjät ja luovuttaa heille puheenvuorot. Kokonaisuuden sujuminen on juontajan vastuulla, sillä hänellä on valtaa tehdä tilaisuuden kulkuun liittyviä ratkaisuja ja ohjeistaa niistä. Juontajan rooliin voi kuulua myös viihdyttäminen. Hän voi toimia haastattelijana tai kuuluttaa tärkeistä aikataulu- tai turvallisuusasioista erilaisissa yleisötapahtumissa. (Saksala 2012, 12)

Juontajan erottaa toimittajasta se, että juontaja on ennen kaikkea esiintyjä, joka saapuu tilaisuuteen sisäistettyään roolinsa ja suunniteltuaan juontonsa. Hyvin usein juontajan työnkuvaan yhdistyy myös toimittajan tehtäviä, kuten taustatutkimusta, analysointia, haastatteluita ja jutun koostamista. (Saksala 2012, 12)

Juontajan tehtävät

Juontajan tehtävänä on oman persoonansa kautta kertoa jotain, viedä jotain asiaa eteenpäin. Juontajaksi haluavan tulee olla utelias ja tiedonhaluinen, sosiaalinen ja toiset ihmiset huomioiva, sillä hänen roolinsa on olla yhdistävänä tekijänä kahden kappaleen välillä, esiintyjän ja yleisön. (Saksala 2012, 21)

Juontajan on toimittava dialogissa tilaisuuden vieraitten kanssa, joten roolissa yhdistyvät esiintyjän, käsikirjoittajan ja ohjaajan tehtävät. Valmistaa käsikirjoitusta ei voi sellaisenaan suorittaa, sillä yllätyksiä tulee aina. (Saksala 2012, 21-22) Hyvä etukäteissuunnittelu ja valmistelu on tärkeää, sillä se vahvistaa luottamusta tilanteesta selviytymiseen, minkä myötä juontaja pystyy suuntaamaan energiaansa paremmin nykyhetkeen. (Saksala 2012, 30)

Läsnäolo ja elekieli

Tapahtumajuontajan tärkein voimavara on kyky olla vahvasti läsnä, sillä hänellä on ohjaajan vastuuta, joka vaatii joskus nopeaa reagointia. (Saksala 2012, 21) Kun juontaja on luontevasti läsnä - tässä ja nyt, hän ei näyttele tai suorita tehtävää, vaan elää mukana tilanteessa. Läsnäoleva juontaja ei vain toteuta hyvin harjoiteltua esitystä ja toista valmiiksi kirjoitettuja vuorosanoja vaan on aidossa vuorovaikutuksessa yleisön ja haastateltavien kanssa. (Saksala 2012, 29-30)

Laadukkaassa vuorovaikuttavassa keskustelussa tai haastattelussa toimittajalla on selkeä tavoite ja hyvät taustatiedot aiheesta. Läsnäoleva toimittaja saa tilanteesta irti enemmän kuin valmiin kysymyspatterin varassa toimiva, koska hän osaa lukea haastateltavan puhetta myös "rivien välistä". (Saksala 2012, 30)

Yleisön puolelta huomaa helposti, jos keskustelijoiden väliltä puuttuu katsekontakti. Haastattelijan on katsottava haastateltavaa, ja ilmaistava aitoa kiinnostusta ja ymmärrystä haastateltavaa kohtaan. On vältettävä päälle puhumista, ellei se sitten ole tarpeellista ylipitkän tai rönsyilevän puheenvuoron keskeyttämiseksi. Kun haastattelija myötäelää haastateltavan kanssa, tunne koskettaa myös yleisöä. (Saksala 2012, 32)

Haastattelu

Toimittajalla ja haastateltavalla on tilanteessa erilaiset roolit ja tavoitteet. Kulttuurista riippumatta haastateltavilla on haastattelutilanteessa ainakin kolme yleistä tavoitetta: turvallisuus, miellyttävyyys ja helppous. Turvallisuuden tavoittelulla tarkoitetaan, että haastateltava pyrkii selviämään tilanteesta ehjin nahoin, nolaamatta itseään. Miellyttävyyden tavoittelulla tarkoitetaan, että haastateltava haluaa näyttää hyvältä ulospäin. Helppouden tavoittelulla tarkoitetaan, että haastateltava valitsee aina vähimmän vaivan tien, eli menee siitä, missä aita on matalin. Lähes kaikki pyrkivät toimimaan näiden periaatteiden mukaisesti. Useimmat haastateltavat haluavat pysyä mukavuusalueellaan, kertoa asioista omilla ehdoillaan jättäen ristiriidat ja ongelmat mainitsematta. (Saksala 2012, 100-101)

Toimittajalla on oltava selkeä päämäärä: hänen on tiedettävä miksi ja minkälaiselle yleisölle haastattelu tehdään. Haastattelun strategia, taktiikka ja kysymykset laaditaan tilanteen mukaisesti. Tavoitteena on aina nostaa esille tarina, jolla on alku, keskikohta ja loppu. (Saksala 2012, 101)

Haastattelun kysymysten laadinta

Vastausten laatu ja kiinnostavuus riippuvat kysymyksistä, joten hyvä haastattelu vaatii onnistuakseen hyviä kysymyksiä. Kysymys on jotain asiaa koskeva tiedustelu, ja sisältää kaksi liikkuvaa osaa: kysymysoSION ja aiheen. Molempien osien kannattaa olla tarkkaan harkittuja. (Saksala 2012, 101-102)

On kahta eri lajia kysymyksiä, avoimia ja suljettuja. Suljettuun kysymykseen sopiva vastaus on aina kyllä tai ei, juna tai lentokone, rauha tai sota. Useimmat elämäämme ja ympäristöämme koskevat aiheet ovat portaattomia, eli niihin on enemmän kuin kaksi vastausta. Näissä aiheissa kysymyksen ei siis kannata olla suljettu. Varo erityisesti yhdistämästä suljettua kysymystä portaattomaan aiheeseen. Kysymyksiä laadittaessa on huomioitava sen molempia liikkuvia osia, sekä kysymysoiota että aihetta. (Saksala 2012, 101-102)

Kun kysymys toimii, sitä ei yleensä edes huomaa, koska se ei tuo tarinaan toimittajan omaa panosta vaan osoittaa suunnan haastateltavan tarinalle. Hyvillä kysymyksillä on kolme keskeistä ominaisuutta: ne ovat avoimia, puolueettomia ja rajattuja. Kysymyksen kannattaa olla avoin niin usein kuin mahdollista. Avoimuus myös nostaa vaatimutasoa, ja pakottaa haastateltavan antamaan itsestään enemmän. (Saksala 2012, 105)

Ennakkohaastattelu

Ennakkohaastattelu on monesti tarpeen tietojen keräämiseksi. Sitä tehdessä on kuitenkin varottava, ettei jo kertaalleen kysy kiinnostavimpia kysymyksiä, sillä toistaminen latistaa tarinaa: haastateltava tarvitsee oikeat kysymykset oikeaan aikaan, jotta kertomuksen spontaanisuus säilyisi. Yksi ratkaisu tähän on jättää tarinan tunteelliset puolet käsittelemättä alustavassa keskustelussa. Näin spontaanisuus säilyy, koska haastateltavan ei tarvitse paljastaa tunteitaan kahdesti. (Saksala 2012, 114)

4 KOLME KIRJAILIJAVIERASTAPAHTUMAA RAISIOSSA

Järjestin työsuhteessa ollessani syksyllä 2017 tilauksesta itsenäisesti kolme kirjailijavierastapahtumaa Raision Kirjastotalolla: Runonurkan avajaistapahtuman, tietokirjailijan haastattelutilaisuuden sekä mieskirjailijaillan. Jokaisessa esiintyi kirjailijoita. Tapahtumien suunnittelu- ja valmisteluvaihe alkoi jo keväällä. Tutkin tapahtumia ja niiden järjestämistä tässä luvussa omakohtaisen havainnoinnin avulla. Havainnoinnin avulla kerron omista kokemuksistani tapahtumien järjestäjänä, juontajana sekä haastattelijana. Tapahtumista esitetään myös niiden järjestämistä ja suunnittelua kuvaavat gantt-kaaviot, joista näkyvät tapahtumien järjestämiseen liittyneet kuukausittaiset tehtävät. Gantt-kaavio on tapa esittää projektin ja sen työvaiheiden edistyminen suhteessa aikaan.

4.1 Runonurkan avajaistapahtuma

Maanantaina syyskuun 11. päivä järjestin Raision Kirjastotalolla Runonurkan avajaistapahtuman nimeltä ”Kirjaston Runonurkka HERÄÄ ELOON!”. Tässä kappaleessa tarkastelen tilaisuuden kulkua omakohtaisen havainnoinnin kautta. Havainnoinnin tarkoituksena on kertoa suunnittelu- ja valmisteluvaiheen kulusta, antaa esimerkkejä siihen kuuluvista työtehtävistä, ja osoittaa tapahtuman onnistunut läpivienti. Suunnittelu- ja valmisteluvaiheesta esitetään gantt-kaavio, joka esittää työvaiheiden edistymisen suhteessa aikaan (taulukko 1).

4.1.1 Havainnointi

Suunnittelu- ja valmisteluvaihe

Tapahtuman suunnittelu- ja valmisteluvaihe alkoi keskiviikkona 1. maaliskuuta, jolloin kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtajan kanssa käytiin keskustelua runonurkan avajaisten pitämisestä syksyllä. Pieni RunoMatinea -tapahtuma kaksi vuotta aiemmin, jossa vieraina oli kaksi runoilijaa, oli ollut onnistunut. Raision pääkirjastoon oli puolitoista vuotta aiemmin perustettu runonurkka, johon oli keskitetty kirjaston kokoelmasta kaikki runous sekä runousai-

heiset lehdet. Runonurkalle oli suunniteltu myös sisustus, joka sisälsi seinätaidetta, kattovalaisimen ja nojatuolin. Enää puuttuivat avajaiset, joita oli alun perin suunniteltu, mutta jotka olivat toistaiseksi jääneet pitämättä.

Torstaina 9.3. tarkempi suunnitelma runousillasta, sen budjetista ja muista seikoista, oli valmis lähetettäväksi eteenpäin. Sähköpostiketjussa keskusteltiin tapahtuman järjestämiseen liittyvistä seikoista. Minun tehtäväkseni tuli toimia myös tilaisuuden juontajana. Muu henkilökunta auttaisi mainonnassa ja joissain käytännön järjestelyissä. Maaliskuun aikana vastuulleni oli sovittu toinenkin kirjallisuustapahtuma Raision kirjastossa myöhemmin syksyllä, mieskirjailijailta.

Tapahtuman runoilijavieraiksi valikoituivat Susinukke Kosola sekä Artemis Kelosaari. Susinukke Kosola siksi, että hän oli saavuttanut läpilyönnin valtakunnan julkisuuteen. Kuluneen kahden vuoden aikana häneltä oli esimerkiksi ilmestynyt toinen runokokoelma, hän oli esiintynyt useissa tv-ohjelmissa, lukuisissa tilaisuuksissa ja radio-ohjelmissa, ja hänet oli valittu Ylen Tanssiva Karhu -palkinnon ehdokkaaksi, joka on maan merkittävin runopalkinto. Artemis Kelosaari valittiin siksi, että hän oli ollut aktiivinen esiintyjä lavarunouden iltamissa Turussa, jonka vuoksi hänen kiinnittäminen toisi tilaisuuteen mukanaan tuulahduksen elävästä lavarunokulttuurista. Lisäksi hän oli filosofian maisteri Suomen kielestä ja kirjallisuudesta, mikä toisi hänen runouden historiaa käsittelevään puheenvuoroonsa uskottavuutta.

Susinukke Kosolan kanssa tapahtumassa esiintymisestä saatiin sovittua. 28. maaliskuuta, Artemis Kelosaari ilmoitti, että hänellekin sopii. Yhteyttä tapahtumaan liittyvistä asioista alettiin pitää sähköpostin välityksellä.

19. kesäkuuta runoilijoiden kuvat ja esittelytekstit toimitettiin Raision kaupunginkirjaston visuaaliselle suunnittelijalle mainostusta varten. Mainostusta tapahtuisi mm. julisteiden, kirjaston näytöillä pyörivien dia-sarjojen sekä nettisivujen kautta. Mainosteksti lähetettiin myös Raisio tiedottaa -lehden toimitukseen. Tapahtuman julkaistavaksi nimeksi oli valikoitunut ”Kirjaston Runonurkka HERÄÄ ELOON!”.

13. heinäkuuta tapahtui viestintää ainoalle paikallista sidosryhmää edustavalle taholle, Raisonseudun lausujat ry:lle.

3. elokuuta pohdittiin mainostuksen tarkempaa kohdentamista, ja kutsuvieraslistaa. Mainostuksen tarkempi kohdentaminen piti sisällään mm. painettujen julisteiden viemisen valikoituihin kohteisiin.

21. elokuuta tapahtui viestintää tapahtuman esiintyjien kanssa. Viestittely koski käytännön tarkempia järjestelyjä, kulkuyhteyksiä ja aikatauluja.

Tapahtuman toteutuminen

Saavuvin Raision kirjastotalolle puolitoista tuntia ennen tilaisuuden alkua. Tapahtumaa varten minun oli vielä tehtävä käytännön järjestelyjä, kuten hyllyjen siirtelyä, tuolien kantamista, kirjojen sekä astioiden hakua. Lisäksi piti kytkeä äänentoistolaitteisto ja tarkistaa mikrofonin toimivuus. Tässä järjestäjä sai apua kirjaston muulta henkilökunnalta.

Kello 16:30 tein runotilaisuutta mainostavan kuulutuksen talon sisäisen radion kautta. Kuulutuksessa mainittiin esiintyjien nimet, tilaisuuden idea, kellonajat ja open mic -mahdollisuus. Samanlaiset kuulutukset tehtiin vielä puolta tuntia ja varttia ennen tilaisuuden alkua.

Puolta tuntia ennen tilaisuuden alkua saapuivat ensimmäiset tapahtumasta kiinnostuneet asiakkaat paikalle. Runoilijat saapuivat hieman ennen kuutta. Tilaisuuden alkaessa paikalla oli noin 20 henkilöä (kuva 2). Tasan kello 18:00 tilaisuus käynnistyi puheenvuorollani. Sen jälkeen kutsuin lavalle illan ensimmäinen esiintyjän Artemis Kelosaaren. Hänen osuutensa kesti noin vartin. Sen jälkeen pidin lyhyen välijuonnon, jonka jälkeen toivotin estradille Susinukke Kosolan. Hänen osuutensa vei noin vartin. Sen jälkeen pidin välijuonnon, jossa kannustettiin ihmisiä osallistumaan seuraavaksi alkavaan avoimeen mikkiin. Sitten pidettiin muutaman minuutin tauko. Yhteensä noin viisi henkilöä osallistui avoimeen mikkiin lausuen joko omia tai muiden runoja. Yksi oli paikan päällä kirjoittanut uuden runon, jonka tuli lausumaan. Pidin loppupuheenvuoron kellon ollessa 19:15.

Taulukko 1. Tapahtuman suunnittelun aikataulu.

Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu
1.3. Työtehtävän vastaanottaminen	Sisällön suunnittelua	Kuvailevien tekstien kirjoittamista	19.6. Kuvat ja tekstit valmiit	13.7. Viestintää paikallisille sidosryhmille	3.8. Mainonnan tarkempi kohdistaminen

9.3. Suunni- telma sisäl- löstä ja bud- jetista val- mis	Nimen valit- seminen ta- pahtumalle	Mainonnan suunnittelua	Mainonnan visuaalinen ilme valmis	Juontajan puheenvuo- rojen käsi- kirjoittami- nen	21.8. Viestintää esiintyjien kanssa
Esiintyjien valinta					
29.3. Yhteyden- pito esiinty- jiin sähkö- postilla					
Henkilökun- nan kanssa jatkuvaa neuvottelua					

Kuva 2. Runonurkan avajaiset.

4.2 Tietokirjailijan haastattelutilaisuus

6. syyskuuta järjestin tietokirjailija Asta Lepän haastattelutilaisuuden Raision kirjastotalolla. Tässä kappaleessa tarkastelen tilaisuuden kulkua omakohtaisen havainnoinnin kautta. Havainnoinnin tarkoituksena on kertoa suunnittelu- ja valmisteluvaiheen kulusta, antaa esimerkkejä siihen kuuluvista työtehtävistä, ja osoittaa tapahtuman onnistunut läpivienti. Suunnittelu- ja valmisteluvaiheesta esitetään gantt-kaavio, joka esittää työvaiheiden edistymisen suhteessa aikaan (taulukko 2).

4.2.1 Havainnointi

Suunnittelu- ja valmisteluvaihe

7. kesäkuuta Raision kaupunginkirjaston henkilökunta sopi kanssani tilaisuuden pitämisestä sähköpostitse. Valtakunnallisesti tunnettu raisiolainen tietokirjailija, kolumnisti ja toimittaja Asta Leppä saapuisi Raision pääkirjastolle esittelemään uutta kirjaansa Voittajien varjot. Tilaisuus pidettäisiin syyskuun alussa. Minun tehtäväkseni tulisi tilaisuuden juontaminen ja kirjailijan haastattelu. Muut tapahtumaan liittyvät tehtävät, kuten tiedottaminen ja mainonta, hoituisivat kirjaston muun henkilökunnan toimesta.

13. kesäkuuta olin sähköpostitse yhteydessä kirjailijaan. Samana päivänä tilasin kirjan lukukappaleen kustantajalta. Kirja ilmestyisi vasta heinäkuun alussa.

8. elokuuta olin saanut Voittajien varjot -kirjan luettua. Sitten oli sähköpostiviestittelyä kirjailijan kanssa. Sovimme ennakkohaastattelusta, joka tapahtuisi perjantaina 18. elokuuta, mutta lopulta tapaaminen peruuntui, ja sen sijaan tilaisuuden puhuimme puhelimessa 40 minuutin ajan liittyen kirjan teemoihin.

Valmistauduin tilaisuutta varten käymällä kirjan teemoista keskustelua tuttavieni kanssa. Kysymykset olivat valmiina viikkoa ennen haastattelutilaisuutta.

22. elokuuta kirjailija lähetti sähköpostitse linkkejä tuoreisiin mediahaastatteluihin, joissa hän oli ollut: Radio Rock:issa ja Kirkko ja kaupunki -lehdessä. Järjestäjä kävi haastattelut läpi, samoin kuin jokaisen lehtihaastattelun, joka kirjailijasta oli nettihauilla löytynyt.

5. syyskuuta, päivää ennen tilaisuutta, järjestäjä lähetti kirjailijalle tämän pyynnöstä haastattelun kysymyksiä.

Järjestäjä valmistautui haastattelutilaisuutta varten harjoittelemalla juontamista ja haastattelua web-kameran edessä.

Haastattelutilaisuuden toteutuminen

Järjestäjä saapui Raison kirjastotalolle pari tuntia ennen tilaisuuden alkua. 20-30 tuolia oli asetettu siisteihin riveihin katsomoksi, ja kaksi mikrofonia oli kytketty valmiiksi kirjastosalin pienelle estradille vahtimestarin toimesta, kuten oli sovittu. Televisioruutu piti vielä siirtää paikalle.

Haastattelu tapahtuisi pienellä estradilla, jolla oli kaksi tuolia ja pöytä. 45 minuuttia ennen tilaisuutta järjestäjä lähetti kirjailijalle tekstiviestin, jossa tiedusteltiin ottaako hän kahvia.

Ennen tilaisuutta tehtiin kolme kuulutusta. Puolitoista tuntia ennen, puoli tuntia ennen ja varttia ennen tilaisuuden alkua. Kuulutuksissa esiteltiin lyhyesti tilaisuuden idea, kirjailijavieras ja mainittiin kellonajat.

Kirjailijavieras saapui kirjastoon noin varttia ennen tilaisuuden alkua. Muutamia kirjaston asiakkaita oli istahtanut penkille tilaisuuden alkua odottamaan. Järjestäjä jutteli parin asiakkaan kanssa.

Tilaisuus käynnistyi alkujuonnolla, jonka päätteeksi saatiin kirjailijavieraalalle taputukset 15 henkilön toimesta (katso kuva 3). Haastattelu sujui niin, että haastattelijan esitettyä kysymyksiä kirjailija vastasi niihin erittäin pitkällisesti.

Ensimmäisten 45 minuutin ajan keskustelua käytiin haastattelijan ja kirjailijavieraan välillä, jonka jälkeen yleisö otettiin mukaan keskusteluun esittämään lisäkysymyksiä. Tilaisuus jatkui 15 minuuttia yli kirjaston sulkemisajan. Kirjastotalolla oli vielä paikalla väkeä elokuvanäytöksen takia. Yhteiskunnallista keskustelua oli syntynyt kirjaston asiakkaiden toimesta heidän ja kirjailijan välille. Kirjasto oli tilaisuuden kautta toteuttanut uuden kirjastolain linjausta, jonka mukaan kirjastojen tulisi edistää yhteiskunnallista vuoropuhelua (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016).

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016)

Taulukko 2. Tapahtuman suunnittelun aikataulu.

Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu
7.6. Työtehtävän vastaanottaminen	Kirjan lukemista	8.8. Kirja luettuna	5.9. Viestittelyä kirjailijavieraan kanssa
13.6. Yhteyttä kirjailijavierajaan sähköpostilla	Haastattelukysymysten suunnittelu	Keskusteluja kirjan teemoista	Valmistautumista tilaisuuden juontoon web-kameran edessä
Kirjan lukukapteen tilaaminen kustantajalta	Kommunikointia kirjaston henkilökunnan kanssa	22.8. Kirjailijavieraan aiempiin haastatteluihin tutustumista	Käytännön järjestelyistä sopiminen kirjaston kanssa

Kuva 3. Tietokirjailijan haastattelu. (Kuvaaja: Päivi Aalto)

4.3 Mieskirjailijoiden haastattelutilaisuus

Järjestin paikallisten mieskirjailijoiden illan Raision Kirjastotalolla 12. lokakuuta. Tässä kappaleessa tarkastelen tilaisuuden kulkua omakohtaisen havainnoinnin kautta. Havainnoinnin tarkoituksena on kertoa suunnittelu- ja valmisteluvaiheen kulusta, antaa esimerkkejä siihen kuuluvista työtehtävistä, ja osoittaa tapahtuman onnistunut läpivienti. Suunnittelu- ja valmisteluvaiheesta esitetään gantt-kaavio, joka esittää työvaiheiden edistymisen suhteessa aikaan (taulukko 3).

4.3.1 Havainnointi

Suunnittelu- ja valmisteluvaihe

Tilaisuuden valmistelu lähti käyntiin 15.3.2017. Minua pyydettiin toteuttamaan kahden tai kolmen kirjailijan haastattelutilaisuus teemalla ”paikalliset mieskirjailijat”. Minulle ehdotettiin muutamia nimiä, mutta lopulliset valinnat ehdotettujen joukosta sain tehdä itse.

12. päivä huhtikuuta lähetin sähköpostia Jasu Rinneojan kustantajalle. Hän on raisiolainen dekkarikirjailija, jolta oli juuri ilmestymässä kirjasarjan neljäs osa, ja siksi hän sopisi tapahtuman esiintyjäksi.

18. huhtikuuta lähetin sähköpostia Mikko Kalajoelle, joka myös on raisiolainen kirjailija, jolta oli vuoden alussa ilmestynyt illan teemaan sopiva kirja, Miesmuisti.

5. toukokuuta tapahtuman päivämäärä saatiin yhdessä kirjailijoiden kanssa sovittua. Tapahtuma olisi torstaina 12. lokakuuta, Turun ja Helsingin kirjamessujen välissä olevalla viikolla.

19. toukokuuta sain valmiiksi tapahtuman kuvailutekstin, joka toimitettiin Raision kaupunginkirjaston tiedottajalle sekä visuaalisen ilmeen suunnittelijalle. Lisäksi se toimitettiin Raisio tiedottaa -lehteen, joka ilmestyisi elokuussa.

Kesän aikana tapahtuman järjestäminen oli jäissä.

Kaksi viikkoa ennen tilaisuutta olin yhteydessä kirjailijavieraisiin. Kerroin kysymyksistä, tilaisuuden aikakehikosta ja esiintymisjärjestyksestä. Suunnitelma oli, että ensimmäiset

15 minuuttia olisi toisen kirjailijan haastattelua, sitten 15 minuuttia toisen kirjailijan haastattelua, ja sen jälkeen siirryttäisiin yhteishaastatteluun ja yleisön kysymyksiin, joille olisi varattu aikaa puoli tuntia.

Sain luettua kirjailijavieraiden kirjat loppuun pari viikkoa ennen tilaisuutta.

Tilaisuuden juontoa harjoittelin web-kameran edessä.

Kirjoitin tilaisuutta varten puhtaaksi kolme paperia, jotka sisälsivät kysymykset kummallekin erikseen sekä kummallekin yhteisesti. Paperit toimivat tilaisuudessa haastattelujen apuvälineinä.

Haastattelutilaisuuden toteutuminen

Saavuvin Rasion kirjastotalolle 55 minuuttia ennen tilaisuuden alkua. Tein kuulutukset, jossa ilmoitettiin tapahtumasta. Toinen kirjailijavieraista oli saapunut paikalle hyvissä ajoin.

Esiintymisalueella tuolit, pöydät, mikrofonit ja äänentoisto olivat asetettuina valmiiksi kunten oli vahtimestarin kanssa edellisenä päivänä sovittu. Toinen kirjailijavieraista saapui kirjastolle vasta tasan kello kuudelta, kun tilaisuuden oli määrä alkaa. Yleisöä ei ollut ilmaantunut tällä kertaa kuin neljän henkilön verran. Ulkona oli satanut koko päivän.

Tilaisuus lähti käyntiin alkujuonnollani. Lyhyen alustuksen jälkeen kutsuin lavalle toisen kirjailijavieraista taputusten kera. 15 minuutin kuluttua tein lyhyen välijuonnon, ja kutsuin lavalle toisen kirjailijavieraista. Kun noin 40 minuuttia oli kulunut, aloin esittää kummallekin kirjailijavieraille yhteisiä kysymyksiä (kuva 4). Se vaati aluksi mikrofonien siirtämistä kädestä käteen, sillä niitä oli vain kaksi. Lopuksi avattiin yleisölle mahdollisuus kysyä kirjailijoilta jotain. Eräs nainen intoutui kysymään kaksi kysymystä, ja mies takarivissä yhden kysymyksen. Tilaisuus loppui tasan seitsemältä.

Taulukko 3. Tapahtuman suunnittelun aikataulu.

Maalis- kuu	Huhti- kuu	Touko- kuu	Kesä- kuu	Heinä- kuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu

15.3. Työteh- tävän vastaan- ottami- nen	12.4. ja 18.4. Sähkö- postia kirjailija- vieraille	5.5. Tapahtuman päivä- määrä sovittiin	Kirjojen luke- mista	Kirjojen luke- mista	Kirjojen luke- mista	Yhtey- denpitoa kirjailija- vierai- siin ta- pahtu- man yk- sityis- kohdista	Tilaisuu- den juonta- misen harjoit- telua web-ka- meralle
Kirjailija- vierai- den va- litsemi- nen		19.5. Tapahtuman kuvailu- teksti valmis			Haastat- teluky- symys- ten suunnit- telua	Haastat- teluky- symys- ten suunnit- telua	Haastat- teluky- symyk- set val- miit
Kommu- nikointia kirjaston henkilö- kunnan kanssa		Kommu- nikointia kirjaston henkilö- kunnan kanssa					

Kuva 4. Mieskirjailijat lavalla. (Kuvaaja: Päivi Aalto)

5 PALAUTTEET

Tässä luvussa tarkastellaan kahden järjestämäni kirjailijavierastilaisuuden onnistumista kerätyn palautteen perusteella. Runonurkan avajaisista kerättiin palautetta sekä kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijoilta että kirjaston edustajalta, ja tietokirjailijan haastattelutilaisuudesta kirjaston edustajalta. Palautteet on jaettu luvussa kahteen osioon: opiskelijoilta saatuun palautteeseen ja asiantuntijapalautteeseen. Asiantuntijapalautteeksi lasketaan kirjaston edustajien näkemykset. Palautetta kerättiin kvalitatiivisten strukturoimattomien haastattelujen avulla, ja sitä analysoidaan tässä luvussa.

5.1 Palautekysely Runonurkan avajaistapahtumasta

Runonurkan avajaistapahtumasta kerättiin laadullisen strukturoimattoman sähköpostitse toteutetun haastattelun avulla palautetta kolmelta kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijalta, jotka olivat tilaisuudessa paikalla. Heidät on nimetty tässä opinnäytetyössä nimikkeillä: vastaaja 1, vastaaja 2 ja vastaaja 3. Taulukoissa vastaajista käytetään nimikkeinä vain numeraaleja: 1, 2 ja 3. Monivalintakysymysten avulla selvitettiin alan opiskelijoiden näkemyksiä siitä, miten tilaisuuden viestintä, osallistavuus ja sisältö oltiin koettu. Monivalintakysymyksissä vastausvaihtoehtoja oli viisi: täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, en osaa sanoa, jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä. Avomilla kysymyksillä pyrittiin selvittämään mistä opiskelijat olivat kuulleet tapahtumasta, miten avoin mikki -osio heidän mielestään oli sujunut, sekä sitä mikä oli heidän mielestään tilaisuudessa onnistunut ja mitä olisi voinut tehdä toisin. Koko palautekyselyn tarkoituksena oli selvittää oliko tapahtuma ollut kävijöiden mielestä onnistunut.

Palautekyselyn tulokset

Tapahtumassa paikalla olleilta kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijoilta saatu palaute viestinnän osalta on pääosin positiivista. Tapahtumaa edeltävä viestintä, sekä viestintä sen aikana, olivat palautteen perusteella onnistuneet (taulukko 4). Vastaaja 1 kertoi olevansa jokseenkin eri mieltä siitä, että viestintä ja puhe tapahtuman aikana olisi ollut helpposti ymmärrettävää ja selkeää. Vastaajan 1 avoin vastauksensa kysymykseen siitä, mitä tapahtumassa olisi voinut tehdä toisin, mukailee myös tätä linjaa:

Olisi voinut keskustella runoilijoiden kanssa etukäteen, millä tavoin heidät juonetaan sisään. Silloin olisi välttytty pieneltä sekaannukselta.

Palautteen perusteella esiintyjien kanssa on hyvä käydä etukäteen vielä tarkemmin läpi, mikä on sopiva tapa juontaa heidät sisään, ja se missä järjestyksessä tapahtumat etenevät. Lisäksi Vastaja 2 avoin vastaus kysymykseen siitä, mitä olisi voinut tehdä toisin paljastaa jotain tilaisuuden viestinnästä:

Paikalla olleet ammattilaisrunoilijat puhuivat paikoin vaikeaselkoisesti ja heidän puheensa rakennetta ei ollut aina helppoa seurata.

Tätä asiaa voisi jatkossa pyrkiä korjaamaan pyytämällä esiintyjä käyttämään mahdollisimman selkeää puhetapaa. Vastaja 3 antoi palautetta viestinnästä avoimessa kysymyksessä siitä, mitä olisi voinut tilaisuudessa tehdä toisin:

Viestintää varmaan aina voisi lisätä ja terävöittää, enkä tiedä miten kukakin osallistuja oli tilaisuudesta kuullut. Ehkä vielä jälkikäteen tilaisuudesta olisi voinut kirjoittaa kuvitetun jutun jonnekin kirjaston sivuille.

Jälkikäteen tapahtuva viestintä jäi tällä kertaa olemattomaksi.

Opiskelijoilta saatu palaute tapahtuman osallistavuuden tasosta on myös pääosin erittäin positiivista. Kaikki kolme vastaajaa kokivat, että tapahtuman aikana heidän oli halutesaan mahdollista osallistua ja vuorovaikuttaa. (taulukko 5) Väittämän "tapahtumassa oli avoin ja vuorovaikutuksellinen ilmapiiri" kohdalla, syntyi hieman hajontaa. Vastaja 2 oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä, kun Vastaja 1 ja Vastaja 3 olivat sen kanssa vain jokseenkin samaa mieltä. Avoimeen kysymykseen avoin mikki -osion sujumisesta Vastaja 2 ja Vastaja 3 antoivat positiivista palautetta, mutta Vastaja 1 antoi kritiikkiä:

En itse pitänyt mielekkäänä, että yksittäinen kuulija lukee monta runoa(an) putkeen. Olisi voinut rajata, että pari kerrallaan ja uudestaan saa tulla kyllä. Näin kuulija olisi voinut keskittyä itse runoihin enemmän.

En ollut juontajana ohjeistanut mitään rajoitetta runojen määrälle tai kestolle.

Avoin mikki -osion osallistavuudesta Vastaja 2 ja Vastaja 3 antoivat positiivista palautetta.

Mielestäni osio sujui hyvin: ihmisiä kannustettiin osallistumaan useaan otteeseen matalalla kynnyksellä ja osallistujia oli useita. Houkuttelevuus osallistumiseen oli hienotunteista, mutta rohkaisevaa. Itse en olisi saanut osallistuttua ilman tällaista

kannustavaa otetta ja jälkeensä jäänyt mielentila on erittäin positiivinen ja ilahtunut, totesi Vastaja 2.

Osio sujui hyvin ja mietin itsekkin osallistumista, totesi Vastaja 3.

Kun viisi ihmistä osallistui avoimeen mikkiin, ja positiivista palautettakin tuli, oli avoin mikki -osio selvästi menestys. Toisaalta Vastaja 1 oli epäilevämmällä linjalla:

Ensimmäisen kerran haasteena oli kuulijoiden ujous astua lavalle, mutta sille järjestäjä ei voi mitään. Muutoin sujui mukavasti.

Toisaalta Vastaja 1:n vastaus ei suoraan väitä, etteikö osuus olisi ollut onnistunut. Vastaja 1 jatkaa pohdintaa vielä avoimessa kysymyksessä siitä, mitä olisi voinut tehdä toisin näin:

Open mic osallistujat olisivat voineet ilmoittautua jo tilaisuuden alussa. Lisää osallistujia olisi tietenkin myöhemminkin voinut ottaa.

Yleensä lavarunotapahtumissa ilmoittautuminen avoimeen mikkiin tapahtuu missä tahansa välissä kertomalla halukkuudesta esiintyä tapahtuman järjestäjälle. Tässä tilaisuudessa oli mainostuksen kautta käynyt selväksi, että avoin mikki -osuus tullaan järjestämään, eikä etukäteen tarvitse ilmoittautua.

Avoimissa kysymyksessä siitä, mikä tilaisuudessa oli ollut onnistunutta, tilaisuuden tunnelmaa kehuaan.

Onnistunutta oli tunnelman luominen ja vangitseminen, kertoi Vastaja 1.

Tunnelma oli avoin ja miellyttävä”, vastasi Vastaja 2.

Tunnelma oli avoin ja ystävällinen ja kutsui osallistumaan, kirjoitti Vastaja 3.

Tämän perusteella vahvistuu kuva siitä, että tilaisuus todella oli tunnelmaltaan avoin, ystävällinen ja osallistumiselle avoimeen mikkiin oli onnistuttu luomaan matala kynnys.

Tapahtuman sisällöstä saatu palaute on pääosin positiivista (taulukko 6). Tapahtuma oli vaikuttanut Vastajan 1 ja Vastajan 3 mielestä etukäteen erittäin kiinnostavalta, ja Vastajan 2 mielestä jokseenkin kiinnostavalta. Väitteeseen “tilaisuudessa oli merkityksellistä ja laadukasta sisältöä” vain Vastaja 1 vastasi olevansa täysin samaa mieltä, kun Vastaja 2 ja Vastaja 3 olivat jokseenkin samaa mieltä. Tilaisuuden jälkeen kaikille kolmelle vastaajalle oli jäänyt positiiviset tuntemukset, ja he olivat tyytyväisiä saapumisestaan. Lisäksi tapahtuma oli kaikkien kolmen osalta vastannut heidän odotuksiaan, mikä

osoittaa, että myös ennakkoviestintä ja mainonta oli sisällön kuvailun suhteen onnistunutta.

Taulukko 4. Viestinnän selkeys.

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Ennen tapahtumaa siitä mainonnan kautta saamani tieto oli helposti ymmärrettävää ja selkeää	1 2 3				
Tapahtuman aikana viestintä ja puhe oli helposti ymmärrettävää ja selkeää	2 3			1	
Tapahtuma vaikutti etukäteen ajateltuna sisällöltään erittäin kiinnostavalta	1 3	2			

Taulukko 5. Osallistavuus.

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Tapahtuman aikana koin halutesani voivani osallistua ja vuorovaikuttaa	1 2 3				

Tapahtumassa oli avoin ja vuorovai- kutuksellinen ilma- piiri	2	1 3			
---	---	--------	--	--	--

Miten runousillan avoin mikki -osio mielestäsi sujui? Mitä siitä jäi mieleen? Avoin vas-
taus:

Vastaaja 1: Hieno idea. En itse pitänyt mielekkäänä, että yksittäinen kuulija lukee monta runoa(an) putkeen. Olisi voinut rajata, että pari kerrallaan ja uudestaan saa tulla kyllä. Näin kuulija olisi voinut keskittyä itse runoihin enemmän. Ensimmäisen kerran haasteena oli kuulijoiden ujous astua lavalle, mutta sille järjestäjä ei voi mitään. Muutoin sujui mukavasti.

Vastaaja 2: Mielestäni osio sujui hyvin: ihmisiä kannustettiin osallistumaan useaan otteeseen matalalla kynnyksellä ja osallistujia oli useita. Houkuttelevuus osallistu-
miseen oli hienotunteista, mutta rohkaisevaa. Itse en olisi saanut osallistuttua il-
man tällaista kannustavaa otetta ja jälkeenpäin jäänyt mielentila on erittäin positiivinen ja ilahtunut.

Vastaaja 3: Osio sujui hyvin ja mietin itsekkin osallistumista. Viimeinen esiintyjä kui-
tenkin räjäytti pankin lausumalla tilaisuuden todella hienosti päättävän runon, joten
en enää sen jälkeen halunnut astua lavalle todella erityyppisen runon kanssa.

Taulukko 6. Sisältö.

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En osaa sanoa	Jokseen- kin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Tilaisuudessa oli merki- tyksellistä ja laadukasta sisältöä	1	2 3			
Tilaisuuden loputtua minulle jäi positiiviset tuntemukset, ja olin tyy- tyväinen, että olin saa- punut	1 2 3				

Tilaisuus oli vastannut odotuksiani	1				
	2				
	3				

Mikä tilaisuudessa oli mielestäsi onnistunutta? Avoin vastaus:

Vastaaja 1: Onnistunutta oli tunnelman luominen ja vangitseminen. Onnistuneet runoilijavalinnat.

Vastaaja 2: Tunnelma oli avoin ja miellyttävä. Lisäksi uusi Runonurkka on itsessään aivan ihana ja tuettava idea! Tila on otettu haltuun hyvin ja laitettu kauniisti.

Vastaaja 3: Tilaisuus oli kaikenkaikkiaan onnistunut. Tunnelma oli avoin ja ystävällinen ja kutsui osallistumaan.

Mitä olisi voinut tehdä toisin, jotta tilaisuus olisi ollut parempi? Avoin vastaus:

Vastaaja 1: Olisi voinut keskustella runoilijoiden kanssa etukäteen, millä tavoin heidät juonnetaan sisään. Silloin olisi välttytty pieneltä sekaannukselta. Open mic osallistujat olisivat voineet ilmoittautua jo tilaisuuden alussa. Lisää osallistujia olisi tietenkin myöhemminkin voinut ottaa.

Vastaaja 2: Paikalla olleet ammattilaisrunoilijat puhuivat paikoin vaikeaselkoisesti ja heidän puheensa rakennetta ei ollut aina helppoa seurata. Tämä ei kuitenkaan ole moite tilaisuudelle itselleen, eikä siinä ole mitään mikä kuuluisi järjestäjän vastuulle. Mielestäni tilaisuus toimi erittäin hyvin.

Vastaaja 3: Viestintää varmaan aina voisi lisätä ja terävöittää, enkä tiedä miten kukakin osallistuja oli tilaisuudesta kuullut. Ehkä vielä jälkikäteen tilaisuudesta olisi voinut kirjoittaa kuvitetun jutun jonnekin kirjaston sivuille. En kyllä tiedä, vaikka näin olisi jo tehtykin.

5.2 Asiantuntijapalautteet kahdesta tapahtumasta

Runonurkan avajaisista ja tietokirjailijan haastattelutilaisuudesta kerättiin jälkikäteen palautetta Raision kaupunginkirjaston edustajilta palautekyselyn avulla. Tarkoituksena oli näin arvioida tapahtumien onnistumista yleisesti, sekä viestinnän ja osallistavuuden suhteen. Palautekyselyt toteutettiin sähköpostitse kvalitatiivisen strukturoimattomien haastattelujen avulla avoimilla kysymyksillä. Kummastakin tapahtumasta esitettiin samat ky-

symykset kahdelle eri kirjaston edustajalle, jotka olivat olleet tapahtumissa paikalla. Kysymykset koskivat tapahtumien viestintää, osallistavuutta sekä onnistumista. Seuraavassa saatu palaute kummastakin tapahtumasta yhteen koostettuna, teemoitettuna ja analysoituna.

Tapahtumien viestintä

Kummatkin kirjaston edustajat vastasivat juontajan viestinnän olleen pääosin selkeää, ymmärrettävää ja riittävästi toistoa sisältävää. Lisäksi viestinnän kuvailtiin olleen ”napakka ja jäntevä” alkujuonnon osalta. Kummankin kirjaston edustajan mielestä juontaja oli kertonut tapahtumien aikataulusta selkeästi. Mikrofonia pidettiin kuitenkin tarpeellisena. Ainoa kriittinen palaute koskee sitä, että esitetyt kysymykset venyivät muutaman kerran turhan pitkiksi ja polveileviksi. Viestinnän suhteen kahden eri tapahtuman palautteet eivät merkittävästi eroa toisistaan. Kummankin tapahtuman viestinnän voi asiantuntijapalautteen perusteella sanoa onnistuneen.

Juontaja kertoi, missä mennään ja kuka on äänessä ja koska open mic -osuus alkoi.

(Juontajan puhe) oli selkeää, mutta mikki oli ehdottomasti tarpeen.

Tapahtuman juontaja Jonne Pohjois-Koivisto teki erittäin hyvin selväksi, mistä tilaisuudessa on kyse.

Jonnen puhe oli erittäin ymmärrettävää ja selkeää. Hän kuuntelee hyvin, osaa antaa haastateltavalle tilaa, ei puhu päälle, käyttäytyy koko ajan kohteliaasti, mutta ei myöskään jää sanattomaksi.

Hän kuulutti tapahtumasta useita kertoja, ensimmäisen kerran noin puolitoista tuntia ennen sen alkamista.

Jonne muisti tapahtuman puolivälin paikkeilla esitellä uudelleen Astan ja hänen kirjansa.

Muutaman kerran kysymys ehkä venyi turhan pitkäksi, ja polveilevaksi, mutta toisaalta kirjassa käsitellään vaikeita teemoja ja kysymyksiä täytyy myös vähän pohjustaa.

Tapahtumien osallistavuus

Tapahtumien osallistavuudesta asiantuntijapalaute sisältää sekä kritiikkiä että kehuja. Kritiikki koskee tapahtuman puitteita:

...paikalla ei ollut esim. ylimääräisiä tuoleja, jotka olisivat houkuttelleet istahtamaan.

Lisäksi palautteessa pohdittiin, pitäisikö jollain tavoin selkeämmin kehottaa ihmisiä tulemaan mukaan. Tietokirjailijan haastattelutilaisuuden jälkikeskustelun sekä Runonurkan avajaisten avoin mikki -osion kerrotaan sujuneen hyvin, ja ollen osallistavuudeltaan erittäin onnistuneita. Tietokirjailijan haastattelutilaisuuden kerrotaan olleen osallistavin tapahtuma, jossa vastaaja oli Raision kaupunginkirjastossa ollut. Haastattelun aikana juontaja oli osannut tehdä ilmapiiristä niin luontevan ja turvallisen, että yleisön oli ollut helppoa osallistua. Runonurkan avajaisten jälkeen tulleet ehdotukset yleisöltä olivat olleet hyviä, ja ne edustivat asiakaskunnan osallistumista kirjaston toiminnan suunnitteluun. Kummankin tapahtuman osallistavuuden tason voi sanoa asiantuntijapalautteen perusteella olleen korkea.

Yllättävän hyvin. Pelkäsin, että kukaan ei osallistu, mutta osallistujia olikin useampi, kertoi vastaaja Runonurkan avajaisten avoin mikki -osiosta.

Voi olla, että tilaisuuden aikana oli vaikea tulla mukaan, paikalla ei ollut esim. ylimääräisiä tuoleja, jotka olisivat houkuttelleet istahtamaan. Ja pitäisikö vastaavassa tilaisuudessa olla jokin juliste, jossa kerrotaan mitä on meneillään ja kehoitetaan tulemaan mukaan?

...tilaisuuden jälkeen tulleet ehdotukset runolukupiiristä olivat tosi hyviä.

Kirjaston asiakkaat otettiin koko tapahtuman ajan erittäin hyvin huomioon ja ilta oli ehkä osallistavin tapahtuma, jossa itse olen Raision kaupunginkirjastossa ollut. Siellä keskusteltiin yhteiskunnallisista asioista sekä haastattelun aikana että sen jälkeen. Se oli todella upea kokemus ja myös kirjastolain kirjaimen ja hengen mukainen.

Tilanteessa hän oli asiallinen, mutta rento, piti ohjat käsissään, mutta antoi myös tilaa haastateltavalle ja yleisölle.

Jonne osaa tehdä tapahtuman ilmapiiristä niin luontevan ja turvallisen, että yleisön on helppo esittää kysymyksiä.

Jälkikeskustelu sujui erinomaisesti. Tapahtumassa keskusteltiin sekä haastattelun aikana että sen jälkeen, ja haastattelukin alkoi tavallaan vielä kerran uudelleen. Toisen mielipiteille, myös erilaisille, annettiin tilaa ja osattiin kuunnella, mitä muut sanovat”, kertoi vastaaja yleisön osallistumisesta tietokirjailijan haastattelutilaisuuden jälkikeskusteluun.

Tapahtumien onnistuminen

Tapahtumat saavat asiantuntijapalautteissa pääosin kehuja. Tietokirjailijan haastattelu-osuus saa kirjaston edustajalta erityisesti kehuja, kun sen kerrotaan sujuneen ”varmalla otteella”, ollen samalla yleisöä huomioiva ja osallistava. Haastatteluun valmistautuminen nähtiin onnistuneena. Toisaalta kritiikkiä saa haastattelun aikana tapahtunut turha kiirehtiminen ja kysymysten muotoilu. Kritiikkiä saa myös se, että haastattelija olisi voinut esittää useampia jatkokysymyksiä. Runonurkan avajaisten kerrotaan onnistuneen, ja noin 20 osallistujan olleen hyvä yleisömäärä. Joitain käytännön asioita toivottiin palautteessa korjattaviksi; olisi pitänyt olla kertakäyttömukeja skoolaustilannetta varten, enemmän tuoleja, ja enemmän esiintyjien esittelemiä kirjoja esillä. Kummankin tapahtuman voidaan todeta saadun asiantuntijapalautteen perusteella olleen pääosin onnistunut, vaikka jotain korjattavaa vastaisuuden varalle löytyikin.

Tilaisuus oli onnistunut, noin 20 osallistujaa oli hyvä yleisömäärä runoustilaisuuteen.

Tilaisuuden osalta olisi ehkä voinut varustautua kertakäyttömukeilla, jotta kaikilla olisi ollut lasi skoolaustilanteessa. Samoin tuoleja olisi voinut olla hieman enemmän (nämä ovat kirjaston mokia). Esiintyjien esittelemiä kokoelmia olisi voinut olla lainattavana (ennakkovarauksia muualta Vaskista).

Kirjailijavieraan haastattelu sujui varmalla otteella. Jonne oli valmistautunut hyvin: hän oli lukenut Asta Lepän kirjan kahteen kertaan ja tehnyt kysymykset etukäteen. Tilanteessa hän oli asiallinen, mutta rento, piti ohjat käsissään, mutta antoi myös tilaa haastateltavalle ja yleisölle.

Tärkeintä ehkä on, että Jonne viihtyy haastattelijan roolissa, mutta ei korosta itseään turhaan.

Tilaisuus ylitti kaikki odotukseni. Yleisöä olisin toivonut paikalle enemmän, mutta siihen ei voi vaikuttaa.

Minun olisi pitänyt selkeämmin kertoa Jonnelle, miten paljon aikaa hänellä on käytettävissä. Hän selvästi kiirehti haastattelua jossain kohdassa, ja ihan turhaan.

Joskus voisi myös esittää jatkokysymyksen haastateltavan vastaukseen.

Mietin myös kysymysten rakennetta. Lukuisten Miksi-kysymysten lomaan olisi ehkä voinut sijoittaa jokusen ratkaisukeskeisyyteen ja muutoksen miettimiseen ohjaavan kysymyksen, kuten ”Miten tätä asiaa voitaisiin muuttaa?”

6 KIRJAILIJOIDEN NÄKEMYKSET

Tätä opinnäytetyötä varten toteutettiin syksyllä 2017 kysely kirjastojen tilaisuuksissa esiintyneille kirjailijoille. Oli tarkoitus selvittää millaiseksi yhteistyötahoksi ja paikaksi esiintyä he ovat kokeneet kirjaston. Kyselyt toteutettiin sähköpostitse strukturoimattomilla haastatteluilla (Ruusuvoori & Tiittula 2005, 265-266). Tässä opinnäytetyössä vastaajat on esitetty anonyymeinä. Kysely edustaa laadullista tapaustutkimusta. Kysely koostui viidestä avoimesta kysymyksestä, jotka käsittelivät viestintää, hyötynäkökulmaa ja antoivat mahdollisuuden kertoa mikä tilaisuuksissa oli mennyt hyvin ja mikä huonosti. Kyselyiden avulla saatuja vastauksia on analysoitu aineistolähtöisellä analyysillä yhdysvaltalaisen perinteen mukaisesti, joka on laadullisen tutkimuksen analyysin menetelmä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 101). Menetelmää sovellettiin siten, että haastattelujen avulla koostetusta aineistosta ryhmiteltiin esiin avainkäsitteitä, joilla kirjailijat kuvailivat tiettyjä asioita. Kunkin avainkäsitteen kohdalla katsottiin, kuinka monen kirjailijan vastauksissa se oli jossain ilmaisumuodossa esiintynyt. Näin saatiin nostettua esiin keskeisimmät avainkäsitteet. Tämä oli prosessi, jossa tutkijan toimesta jouduttiin tekemään omavaltaisia tulkintoja, mikä yhdysvaltalaisen aineistolähtöisen analyysin perinteen mukaisesti on sallittua (Tuomi & Sarajärvi 2009, 101).

Kyselyyn vastasi neljä kirjailijaa Turun seudulta, kolme miestä ja yksi nainen. Heistä käytetään jatkossa lyhenteitä: kirjailija 1, kirjailija 2, kirjailija 3 ja kirjailija 4. Taulukoissa heistä käytetään lyhenteitä: k1, k2, k3 ja k4. Iältään he olivat 25-55-vuotiaita. He ovat kirjoittaneet runoutta, dekkareita, proosaa, spekulatiivista fiktiota sekä tietokirjallisuutta. Julkaisevina kirjailijoina he ovat olleet alle 10 vuotta. Yhdeltä on julkaistu novelleja myös sitä aiemmin. He kaikki ovat vierailleet kirjastojen tilaisuuksissa useammin kuin kolme kertaa. He kaikki olivat myös kirjailijavieraina Raision pääkirjastossa niissä tilaisuuksissa, joita opinnäytetyön tekijä järjesti syksyn 2017 aikana.

Laadullisen tutkimuksen analyysi

Kirjailijoille esitetyt kysymykset

1. Mitä hyviä puolia kirjastojen kirjailijavierastilaisuuksissa on kirjailijan näkökulmasta?

2. Mikä on mennyt hyvin tilaisuuksissa, joissa olet ollut kirjailijavierana?
3. Mikä on mennyt huonosti tilaisuuksissa, joissa olet ollut kirjailijavierana?
4. Mitä asioita kirjastot voisivat huomioida paremmin kirjailijavierastilaisuuksiin liittyen?
5. Minkälaista on ollut sopia tilaisuuksiin liittyvistä asioista kirjastojen kanssa?

Vastaukset teemoittain analysoituina

Ilmapiiri

Kirjailijat pitivät kirjaston ilmapiiriä kirjailijavierastapahtumien yhteydessä positiivisessa mielessä rauhallisena, yhteisöllisenä, helppona ja turvallisena (taulukko 7).

"Tilaisuutta kunnioittava ilmapiiri", "hiljainen", "lämpimän fiiliksen", "pienissä paikkakunnissa tuntuu, että on olemassa oma yhteisö", "(asiakaskunta) rohkeampi kysymään tod näk juurikin sen turvallisuuden tunteen vuoksi", vastasi kirjailija 4.

"Lähikirjastoissa vierailisin mielusti useamminkin jos kutsutaan, eikä niihin tarvita kovin raskaita järjestelyjä", vastasi kirjailija 3.

"Kirjastossa voi puhua muustakin kuin uusimmasta teoksesta, koska tilaisuudesta puuttuu myymiseen tähtäävä kaupallinen aspekti", "Kirjailijavierailut ovat yleisölle maksuttomia ja muutenkin matalan kynnyksen tilaisuuksia, jolloin kirjastokävijän on niihin helppo tulla", vastasi kirjailija 2.

Kirjasto on vielä paikkana rauhoitettu ja tavallaan omansalainen - lähtökohtaisesti kirjoja lukevien ihmisten pyhä paikka, so. kirjallisuuden kirkko, "olo on turvallinen", vastasi kirjailija 1.

Taulukko 7. Positiiviset avainkäsitteet ilmapiiristä.

Avainkäsitteet:	Vastaajat:
rauhallisuus	k4, k1
yhteisöllisyys	k4, k2, k1
helppous	k3, k2
turvallisuus	k4, k1

Hyöty

Kirjailijat pitivät osallistumista kirjastojen kirjailijavierastapahtumiin hyödyllisenä niiden kautta saavutettavan näkyvyyden, rahan, esiintymiskokemuksen ja lukijoiden kohtaamisen takia (taulukko 8).

"Kirjastot ovat usein keskeisillä paikoilla", "parhaat keskustelut", "oma yhteisö, joka hyötyy tilaisuuksista paljon", vastasi kirjailija 4.

"Kirjailija tulee tutuksi ja saattaa tavoittaa uusia lukijoita", "Kirjailija saa ehkä suoraa palautetta lukijoilta", "esiintymiskokemus kasvaa", "Joskus on saatu myös lehdistöä paikalle ja näkyvyyttä paikallislehdessä", "Joskus ovat ihan innostuneet ostamaan kirjoja", vastasi kirjailija 3.

"Kirjastovierailuilla tapaa lukijoita, mikä on ylipäätään tärkeää kirjailijan työssä", "Joissakin paikoissa kirjastovierailusta on maksettu myös pieni palkkio", vastasi kirjailija 2.

Kosketus lukijoihin, vastasi kirjailija 1.

Taulukko 8. Hyödyn avainkäsitteet.

Avainkäsitteet:	Vastaajat:
näkyvyys	k4, k3, k2, k1
lukijoiden kohtaaminen	k4, k3, k2, k1
raha	k3, k2
esiintymiskokemus kasvaa	k3

Tapahtumien sujuvuus

Kirjailijoiden mukaan kirjastojen kirjailijavierastilaisuuksissa hyvin oli sujunut henkilökunnan toiminta sekä keskustelu. Lisäksi teknisiä puitteita pidettiin laadukkaina. (taulukko 9)

"Yleisesti ottaen kaikki", "Henkilökunta on poikkeuksetta ollut kiinnostunut ja ystävällistä myös", kirjailija 4.

"Haastattelut ovat aina sujuneet hyvin", "Yleisö on heittänyt hyviä kysymyksiä", kirjailija 3.

"Kirjaston työntekijät ovat hyvin valmistautuneita tilaisuuteen, esim. haastattelukysymykset ovat olleet hyvin mietittyjä", "Myös äänentoisto ym. tekniset puitteet ovat toimineet hyvin (esim. Turussa ja Raisiossa)", kirjailija 2.

Molemmissa tilaisuuksissa keskustelu haastattelun/esityksen jälkeen oli niin vilkasta, että aika oli loppua, vastasi kirjailija 1.

Taulukko 9. Positiiviset avainkäsitteet.

Avainkäsitteet:	Vastajat:
henkilökunnan toiminta	k4, k3, k2
tekniset puitteet	k2
keskustelu	k3, k1

Epäonnistumiset

Kirjailijoiden mukaan kirjastojen kirjailijavierastilaisuuksissa negatiivisia puolia ovat olleet yleisömäärän vähyys, häiriköinti sekä muut häiriötekijät ja hälinä (katso taulukko 10).

"Ei mikään, joitain kirjastoon liittymättömiö yksittäistapauksia lukuun ottamatta", "Kerran kyllästynyt asiakas vaan käveli äänentoistolle ja veti piuhan seinästä kun halusi lukea : D", kirjailija 4.

Tapahtumien markkinointi epäonnistuu useammin kuin onnistuu, vastasi kirjailija 3.

Yleisöä on ollut harmittavan niukasti paikalla, enemmänkin olisi suonut olevan, vastasi kirjailija 2.

"Kuulijoita oli kuitenkin lopulta suhteellisen vähän", "Turun pääkirjaston tila oli vieläpä erittäin epäkiitollinen, korkeakattoinen aulatila, jonka ympärillä ihmiset kulki-
vat eestaas", "Se ei houkuttanut istumaan ja kuulijoihin oli äärimmäisen vaikea luoda kontaktia", "Tunne puheesta imeytyi ympäröivään kohinaan", kirjailija 1.

Taulukko 10. Negatiiviset avainkäsitteet.

Avainkäsitteet:	Vastajat:
yleisömäärän vähyys	k3, k2, k1
häiriköintiä	k4
muut häiriötekijät ja hälinä	k1

Parannusehdotuksia

Kirjailijoiden mukaan kirjastojen kirjailijavierastapahtumissa voitaisiin jatkossa toteuttaa mainonta paremmin, tilat voitaisiin muokata sopivammiksi, ja tapahtumia varten kirjastoille tarvittaisiin yleiset normit. Asiakaskunnalle voitaisiin tehdä kysely, jolla selvitetään mitä tapahtumasisältöön kaivataan. Paneelikeskustelua pidettiin yksilöhaastattelua kiinnostavampana konseptina. Lisäksi toivottiin tapahtumien kulkuun, fokukseen ja teemaan parempaa suunnittelua, kahvitarjoilua ja kokoavaa ajattelua. (katso taulukko 11)

”Tuntuu, että jokainen kirjastotilaisuus on ollut henkilökuntansa näköinen”, ”olisi hyvä, jos kirjastoilla olisi jotkut yleiset linjaukset asian [tapahtumien] suhteen, jolloin niistä voisi myös puhua”, ”henkilökunta voisi osallistua kyselyihin ja viedä keskustelua eteenpäin sillä tavalla, kun ajattelee asiakaskunnan voivan haluta, eli sellainen kirjailijaan ja kirjastoyleisöön perehtynyt henkilö voisi olla hyvä, koska varsinkin Suomessa tuntuu, että usein ei kehdeta kysyä”, kirjailija 4.

Ilmainen kahvitarjoilu kiinnostaa aina, vastasi kirjailija 3.

Varmasti ennakkomainontaa ja -markkinointia voisi aina tehdä paremmin, vastasi kirjailija 2.

”Tilaisuuksien kulku, fokus ja teema pitäisi miettiä ja suunnitella huomattavasti paremmin”, ”Jotta kuulijoita tulisi kirjailijatilaisuuksiin, tarvitaan enemmän kuin pelkkä kirjailija, uutuskirja ja hänen esitelmänsä/haastattelunsa”, ”Esitelmä on heti puisevampi kuin haastattelu”, ”Haastattelu on taas puisevampi kuin paneelikeskustelu, jossa välittömästi enemmän draamaa ja jännitettä”, ”Tilaisuudet ovat alkaneet elää aivan toisella tasolla, kun yleisö on päässyt ääneen ja alkanut keskustella”, ”Kiinnostavuutta tulee lisää myös, jos joka vuodelle on luotu oma teemansa, jota kirjailijavierailut tukevat”, ”Ihmiset kaipaavat kokoavaa ajattelua, jonka joku hoitaa heidän puolestaan”, ”Myös esiintymistiloihin pitää kiinnittää enemmän huo-

miota”, “Ei hällisevään, ylävaloin valaistuun, kaikuvaan aulaan voi luoda vuorovai-
kutteista tilaa”, “Raision kirjastossa tilaa oli toki selvästikin mietitty”, “Mainonnas-
sakaan ei kannata olla näin kirjastomaisen vaatimaton”, kirjailija 1.

Taulukko 11. Avainkäsitteet parannusehdotuksista.

Avainkäsitteet:	Vastaajat:
mainonta paremmaksi	k2, k1
yleiset normit tarvittaisiin	k4, k1
kysely asiakaskunnalle	k4
kahvitarjoilu	k3
kulku, fokus ja teema	k1
paneelikeskustelu	k1
kokoavaa ajattelua	k1
tilat sopivammiksi	k1

Viestintä

Kirjailijoiden mukaan viestintä kirjastojen kanssa liittyen kirjailijavierastapahtumiin on ol-
lut nopeaa ja helppoa (katso taulukko 12).

“Kivutonta ja nopeaa”, “Asiat on aina selvitetty nopeasti”, kirjailija 4.

Aina kun on pyydetty, olen innolla lähtenyt mukaan, vastasi kirjailija 3.

Asiat on sovittu hyvissä ajoin ja yhteydenpito on ollut vaivatonta, vastasi kirjailija
2.

Tässä ei ole ollut mitään vaikeutta, vastasi kirjailija 1.

Taulukko 12. Viestinnän avainkäsitteet.

Avainkäsitteet:	Vastaajat:
nopeaa	k4, k2
helppoa	k4, k2, k1

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä olen tutkinut kahden järjestämäni tapahtuman onnistumista palautekyselyiden avulla, ja lisäksi selvittänyt kirjailijoiden näkemyksiä kirjaston kirjailijavierastapahtumista. Lisäksi on luotu kattava katsaus kirjastokulttuurin uusimpiin trendeihin, näkemyksiin ja tekijöihin. Tavoitteena on ollut luoda opinnäytetyö, joka oman tutkimuksensa sekä esiin tuodun teorian avulla luo kattavan kuvan kirjailijavierastapahtumien järjestämisestä kirjastoissa. Lisäksi tavoitteena on ollut vastata kysymyksiin siitä, miten kirjailijavierastapahtumia voisi kehittää paremmiksi kävijöiden, asiantuntijoiden ja kirjailijavieraiden näkemysten pohjalta.

Kirjastoalan uusimpiin teorioihin ja käytäntöihin tehdyn katsauksen perusteella kirjastokulttuurin trendit korostavat yhteisöllisyyttä ja vuorovaikuttavaa kulttuuria kirjaston tiloissa. Oslon Biblo Tøyen -konsepti sekä tanskalaisten tutkijoiden Neljän tilan malli osoittavat, että olohuonemaisissa tiloissa tapahtuva matalan kynnyksen kulttuuri on kirjastojen sisällöntarjonnassa nouseva trendi maailmalla. Näillä toimintamalleilla kirjasto pyrkii säilyttämään asiakkaansa digitalisoitumisen uhatessa kirjastojen perinteistä roolia painettujen kokoelmien ylläpitäjinä. Kirjaston uudistuva rooli ponnistaa niistä asioista, joissa sillä on jo osaamista ja vahvuuksia. Uudenlaiset tilaratkaisut, osallistava kulttuurituotanto ja uusi tapa nähdä kirjaston asiakaskunta rakentavat tietä kohti elävää tulevaisuuden kirjastoa.

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä on tutkittu yhtä keskeistä tapahtumamuotoa kirjastojen sisällöntarjonnassa, kirjailijavierastapahtumia. Ne voidaan nähdä yhtenä konseptina rakentaa osallistavaa ja yhteisöllistä kirjastoa. Kirjailijavierastapahtumien yhteydessä olevien keskusteluiden kautta kirjaston asiakaskunta voi päästä osalliseksi kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vuoropuheluun, joita uusi kirjastolaki vaatii. Lavarunous-tapahtumat ovat yksi osallistava tapahtumakonsepti, joka kirjastoissa voisi tulevaisuudessa yleistyä, ja lavarunouskulttuuria on opinnäytetyössä esitelty sekä teorian että käytännön kautta.

Kaksi niistä kirjallisuustapahtumista, jotka järjestin Rasion Kirjastotalolla syksyllä 2017, voitiin saadun palautteen perusteella todeta onnistuneen. Kolmannesta ei kerätty palautetta, mutta sekin vaikuttaa toteuttamani omakohtaisen havainnoin perusteella onnistuneelta. Erityisen hyvin oli palautteen perusteella onnistunut kahden tapahtuman osallistavuus. Lisäksi tietokirjailijan haastattelu oli saadun asiantuntijapalautteen perusteella

onnistunut. Tietokirjailijan haastattelutilaisuuden kerrotaan palautteessa olleen osallistavin tapahtuma, jossa vastaaja oli Raision kaupunginkirjastossa ollut, sillä haastattelun aikana juontaja oli osannut tehdä ilmapiirista luontevan ja turvallisen, jonka vuoksi yleisön oli ollut helppoa osallistua. Myös Runonurkan avajaisten avoin mikki -osion viisi osallistujaa kertovat jotain osallistavuuden onnistumisesta.

Kirjastojen kirjailijavierastapahtumissa esiintyneiden kirjailijoiden vastausten perusteella kirjastot koetaan pääosin hyviksi yhteistyötahoiksi, joiden kanssa on helppoa ja nopeaa sopia asioista. Kirjaston kirjailijavierastapahtumat koetaan toimivina henkilökunnan toiminnan, teknisten puitteiden sekä syntyneiden keskusteluiden osalta. Kirjailijat pitivät osallistumisesta kirjastojen kirjailijavierastapahtumiin hyödyllisenä erityisesti niiden kautta saavutettavan näkyvyyden ja lukijoiden kohtaamisen takia. Kirjailijat pitivät kirjaston ilmapiiriä kirjailijavierastapahtumien yhteydessä positiivisessa mielessä rauhallisena, yhteisöllisenä, helppona ja turvallisena. Jos jokin on mennyt huonosti, se on liittynyt yleisömäärän vähyyteen tai yksittäistapauksina sattuneisiin häiriötekijöihin.

Kirjailijoiden palautteen perusteella kirjastojen kirjailijavierastapahtumissa voitaisiin jatkossa toteuttaa paremmin mainonta, tilat voitaisiin muokata sopivammiksi, ja tapahtumia varten kirjastoille tarvittaisiin yleiset normit. Asiakaskunnalle voitaisiin tehdä kysely, jolla selvitetään mitä tapahtumasisältöön kaivataan. Paneelikeskustelua pidettiin yksilöhaastattelua kiinnostavampana konseptina. Lisäksi toivottiin tapahtumien kulkuun, fokukseen ja teemaan parempaa suunnittelua, sekä kahvitarjoilua ja haastatteluihin kokoavaa ajattelua.

Opinnäytetyön avulla on osoitettu suuntaa tulevaisuuden kirjastolle, joka selviytyy elossa digitalisoitumisen mullistaessa yhteiskuntaa ja kulttuuria. Digitalisoitumisen vastapainoksi kirjastot voivat tarjota elämyksellisiä ja osallistavia tapoja hankkia tietoa ja oppia uutta. Tulevaisuuden kirjaston on oltava yhteisöllisempi, avoimempi ja vuorovaikuttavampi, jotta ihmiset saadaan edelleen pysymään kirjastojen käyttäjinä, ja kokemaan niiden palvelut tärkeiksi ja hyödyllisiksi.

LÄHTEET

Almgren, P. & Jokitalo, P. 2010. Kirjasto 2011 - Vaikutteita maailmalta. Helsinki: BTJ Finland Oyi.

Björkqvist, L., Halonen, K., Hero, L-M, Iso-Aho, J., Teye, O. & Uotila, P. 2012. Tuottaja 2020 - Kurkistuksia kulttuurituottajan tulevaisuuteen. Metropolia Ammattikorkeakoulun Kulttuurin ja luovan alan Tuottaja2020 -loppuraportti. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Bourdieu, P. 1986. The Forms of Capital. Teoksessa Richardson, J. G. (toim.) Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education. New York: Greenwood Press.

Bourdieu, P. 1993/1971. The Market of Symbolic Goods. Teoksessa Johnson, R. (toim.) The Field of Cultural Production. Cambridge: Polity.

Bourdieu, P. 1993. The Field of Cultural Production, or: The Economic World Reversed. Teoksessa Johnson, R. (toim.) The Field of Cultural Production. Cambridge: Polity.

Bourdieu, P. 1996/1992. The Rules of Art. Genesis and Structure of the Literary Field. Cambridge: Polity Press.

Bourdieu, P. & Wacquant, L. J. D. 1995/1992. Refleksiiviseen sosiologiaan. Suomentaja Ari Antikainen. Joensuu: Joensuu University Press.

Guillois Laerkes, J., The four spaces of the public library. Kirjoitus IFLA:n blogissa 29.03.2016. Viitattu 02.12.2017. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://blogs.ifla.org/public-libraries/2016/03/29/the-four-spaces-of-the-public-library/>.

Halonen, K. 2011. Kulttuurituottajat taiteen ja talouden risteyskohdassa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Hertell, H. 2017. Lavaruno-opas. Turku: Kustannusosakeyhtiö Savukeidas.

Juntunen, A. & Saarti, J. 2014. Ulos kirjastosta - Kirjastojen markkinointiviestintä. Helsinki: BTJ Finland Oy.

Kangas, A. & Pohjola, K. 1992. Kulttuurisihteeri lähikuvassa. Taiteen Keskustoimikunnan julkaisuja 14. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Laakso, V. 2014. Nämä ammatit katoavat todennäköisimmin - katso lista. Yleisradio 13.1.2014. Viitattu: 01.11.2017. <https://yle.fi/uutiset/3-7027625>.

Laerkes, J. G. 2016. The four spaces of the public library. Kirjoitus IFLA:n blogissa 29.03.2016. Viitattu 16.10.2017. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://blogs.ifla.org/public-libraries/2016/03/29/the-four-spaces-of-the-public-library/>.

Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016. Annettu Helsingissä 29.12.2016. Saatavilla sähköisesti osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161492>.

Moisio, H. & Jyrämä, A. 2001a. Helsingin kulttuurikaupunkisäätiön ja tuotantoyhtiöiden välinen yhteistyö. Helsinki: Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja B 31.

Moisio, H. & Jyrämä, A. 2001b. Helsingin kulttuurikaupunkisäätiön ja tuotantoyhtiöiden välinen yhteistyö. Teoksessa Cantell, T. & Schulman, H. (toim.) Mitä oli kulttuurivuosi? Kirjoituksia Euroopan kulttuurikaupunkivuodesta Helsingissä. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Museums, Libraries and Archives Council (MLA) 2006. Community engagement in public libraries - A toolkit for public library staff. CSV Consulting. Viitattu 16.10.2017. Saatavilla sähköisesti

osoitteessa http://www.mla.gov.uk/what/publications/~media/Files/pdf/2006/community_engagement_toolkit_9659.ashx.

Oksman, R. 2002. Intohimoa ja ammattitaitoa - puheenvuoroja tuottajan työstä. Helsinki: Helsingin kaupunkorkeakoulun julkaisuja B-42.

Pelttari, T., Koivisto, J. & Rikkilä, J. 2014. Metso LIVE - yhden kirjastokonseptin tarina. Kirjoitus Musiikkikirjastolaisten Musiikki kuuluu kaikille -blogissa 30.09.2014. Viitattu 25.11.2017. Saatavilla sähköisesti osoitteessa http://musiikkikuuluukaikille.musiikkikirjastot.fi/2014/09/30/metso-live-yhden-kirjastokonseptin-tarina/#.Whi6NdVI_rc.

Pohjois-Koivisto, J. 2016. Luova konsepti aineistoesittelyyn: TAKAKANSi-O0PPERA. Kirjoitus Ihmettelijä-blogissa 21.06.2017. Viitattu 25.11.2017. Saatavilla sähköisesti osoitteessa: <http://kirjastojonne.blogspot.fi/2016/06/luova-konsepti-aineistoesittelyyn.html>.

Raision Kaupunginkirjasto 2017. Ota riski – tule juttelemaan tuntemattoman kanssa -työpajat. Tapahtuman kuvailu web-sivustolla. Viitattu 13.12.2017. www.raisio.fi » Raision kirjastotalo » Ajankohtaista » 2017 » Ota riski – juttele tuntemattoman kanssa -työpajat.

Saksala, E. 2012. Ammattina juontaja. Helsinki: Like Kustannus Oy.

Serrano, J. & Johnsen, D. 2016. Welcome to Biblo Tøyen: Norway's First Youth-Only Library for kids ages 10 to 15. Adults not allowed! Kirjoitus The Oslo Book -web-sivuston blogissa 28.05.2016. Viitattu 25.11.2017. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <http://theoslo-book.no/2016/05/28/biblo-toyen/>.

Skot-Hansen D., Jochumsen H. & Hvenegaard H. 2014. The four spaces. New Library World, Vol. 113, Nr. 11/12, 2012, s. 587-597. Tanska, Kööpenhamina: Centre for Cultural Policy Studies, University of Copenhagen.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Turun Kaupunginkirjasto 2017. Kirjastossa tapahtuu - kevät vären 2017. Turun kaupunginkirjaston kausiesite 2017. Turku: Turun kaupunginkirjasto. Julkaistu 16.01.2017. Viitattu 09.12.2017. Saatavilla sähköisesti osoitteessa https://issuu.com/kulttuuriaturussa/docs/kirjaston_tapahtumat_kev_t_2017.

Vallo, H. & Häyrynen, E. 2016. Tapahtuma on tilaisuus - Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Vuoden 2017 AVI-hanke. Kaikkien stage: tapahtumien uusi aalto Turun ja Raision musiikkikirjastoissa. Hankkeen kuvailu Yleisten kirjastojen hankerekisterissä 28.10.2016. Viitattu 25.11.2017. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/kaikkien-stage-tapahtumien-uusi-aalto-turun-ja-raision-musiikkikirjastoissa>.